

NAŠ BAROMETER

Glasiło občinske konference SZDL Hrastnik
Leto 3 • številka 2 • junij 1986

Dostaviti na naslov:

čitalnica

sp 35

NAŠ barometer

1986

352(497 12 Hrastnik)

1001890,2

COBISS

KNJARNICA HRASTNIK

Ko so občani Hrastnika v letu 1954 razmišljali o pomembnejšem dogodku iz preteklosti, ki bi ga izbrali za praznik občine – odločitev ni bila lahka. Izbirati so morali med mnogimi vidnimi mejniki in dejanji v revolucionarni preteklosti Hrastnika.

Končno so sklenili, da za praznik občine določijo 3. julij – v spomin na dogodek iz leta 1934, ko so se morali hrastniški rudarji zaradi neznošnih socialnih razmer in izkoriščanja odločiti za skrajno obliko pasivnega protesta – gladovno stavko, ki je imela velik odmev po vsej državi, pa tudi v tujini. Sprožila je solidarnostne akcije v drugih rudnikih, neposredno pa so stavko podprli delavci Steklarne in Tovarne kemičnih izdelkov.

V teh julijskih dneh se spominjamo tudi drugih dogodkov, ki so pomembni mejniki borbe za nacionalno in socialno osvoboditev v naši dolini. Med drugim so to ustanovitve prvih odborov OF v letu 1941, vdor partizanov – diverzantov v jamo Ojstro in odhod celotne rudarske godbe v partizane v letu 1944.

Odločili smo se, da tudi letos praznujemo dostojno, a skromno, saj smo sredi

lilcev, pa je mogoče edino le s konkretnim delom in uspehi.

Čas od zadnjega praznovanja našega praznika pomeni obdobje poglobljenih naporov vseh delavcev v združenem delu za doseganje boljših poslovnih učinkov. Pa vendar kljub ponovnemu povečanju industrijske proizvodnje, kljub nekaterim drugim pozitivnim premikom, rezultati gospodarstva niso takšni, da bi omogočili večja vlaganja lastne akumulacije v razširitev in posodobitev proizvodnje. Vzrok je predvsem v neusklajenosti cenovnih razmerjih in v veliki odvisnosti od porabljene energije vseh vrst, ki so ji cene znatno hitreje naraščale kot pa cenam naših izdelkov.

Tudi letos bodo ob praznovanju občinskega praznika številne kulturne, športne in druge prireditve. V novem poslovno stanovanjskem objektu na Trgu Franca Kozarja bodo odprti nekateri lokali, med katerimi velja posebej omeniti ekspozituro SDK. Gre za uresničitev dolgotrajne zahteve našega gospodarstva, ki mu bodo s tem olajšane nekatere oblike denarnega poslovanja.

Uspešno končujemo program modernizacije glav-

OB PRAZNIKU OBČINE HRASTNIK

prizadevanj celotne družbe, da v osnovi spremenimo neugodne gospodarske tokove zadnjih let in da se pri tem bolj kot doslej opremo na lastne moči. To nas zavezujejo tudi sklepi letošnjih kongresov, ki so dokaj kritično pregledali naše razmere, predvsem pa navade iz preteklosti, ko smo mnogo več in raje govorili o žetvi in delitvi žetve, kakor pa o tem, kaj in kako bomo sejali.

Zato moramo odslej bolj odločno odpravljati gospodarske in socialne težave s čvrstim opiranjem na lastne moči in možnosti z zavestjo, da lahko življenjske in delovne pogoje izboljšamo samo z boljšo proizvodnjo, večjo storilnostjo, večjim izvozom in skrbjo za racionalno uporabo in varovanje družbenih sredstev. Vse to so glavni elementi dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije, ki so ga zbori naše skupščine sprejeli v letu 1984 in še vedno pomenijo kazi pot iz nastalih neugodnih razmer.

Uresničevanje tega dokumenta, kakor tudi sprejete srednjeročnega in dolgoročnega družbenega plana občine, predstavlja v bistvu težišče nalog, ki smo jih sprejeli novoizvoljeni delegati v občinski skupščini, skupščinah SIS in drugih samoupravnih in izvršilnih telesih ob letošnjih volitvah. Visoka udeležba na volitvah dokazuje zavest občanov in zaupanje v predlagane kandidate. Potrditi in ohraniti izkazano zaupanje občanov – vo-

nih cest v ožjem območju občine. V letu 1984 je bila obnovljena cesta Dol–Črdec, lani cesta Savski most – križišče, letos pa smo z velikim razumevanjem združenega dela občine obnovili cesto križišče – Rudnik in zgradili novo avtobusno postajališče.

Pomembna pridobitev letošnjega leta je rekonstrukcija trga – križišča pri Birtiču. Z nekaterimi radikalnimi posegi je ta prostor dobil sodoben izgled, ki ga bo dopolnjevala skulptura – spominsko obeležje – delo akademskega kiparja Stojana Batiča in predstavlja menjavo generacij v rudniku. S tem spomenikom, ki bo svečano odkrit na sam dan občinskega in rudarskega praznika 3. julija, se bomo občani Hrastnika vsaj delno in simbolično oddolžili tistim, ki so v preteklih stoosemdesetih letih kopali premost v hrastniških jamah in hkrati s svojim delom in upornostjo gradili kraj in ljudi – takšne kot smo sedaj.

Zato vabim vse občane in delovne ljudi Hrastnika, da se te in drugih prireditve udeležite v čimvečjem številu ter vam v imenu občinske skupščine, izvršnega sveta in družbenopolitičnih organizacij iskreno čestitam ob praznovanju občinskega praznika, dneva rudarjev in dneva borca, z željo po novih delovnih uspehih.

Predsednik skupščine občine Hrastnik
Jože Žibert

Letošnja občinska priznanja

Vsi zbori občinske skupščine Hrastnik so na predlog Komisije za podeljevanje priznanj Zaslužni občan, 10. junija soglasno sprejeli sklep, da se v letošnjem letu podeli naziv

ZASLUŽNI OBČAN

- Milanu Simerlu, roj. 23. 9. 1930, stanujočemu v Hrastniku, za delo in uspehe, ki jih je dosegel s svojim delom na gospodarskem področju
- Marku Orožnu, roj. 22. 3. 1940, stanujočemu na Dolu pri Hrastniku, za uspehe na družbenopolitičnem področju v občini

POSEBNO PRIZNANJE OBČINE HRASTNIK se podeli:

- Dragu Gašparutu, roj. 23. 10. 1947, stanujočemu v Hrastniku, za dosežene uspehe na gospodarskem področju v občini
- Stanetu Lazniku, roj. 6. 5. 1922, stanujočemu v Hrastniku, za uspehe na družbenopolitičnem področju v občini
- Moškemu pevskemu zboru Društva upokojencev Hrastnik za uspehe, ki jih je doseglo na področju kulture in prosvetne dejavnosti
- Mariji Klemen, roj. 8. 9. 1941, stanujoči na Dolu pri Hrastniku, za uspehe, dosežene na področju društvene dejavnosti
- Odredu Temnega hrasta Hrastnik za uspehe, ki jih je dosegel na področju telesnovzgojne in športne dejavnosti.

Praznujejo tudi tri naše največje krajevne skupnosti

Nekako sočasno z občinskim praznikom praznujejo svoje krajevne praznike tudi tri naše največje krajevne skupnosti: Rudnik, Dol in Steklarna.

Razumljivo, da je bila zagnanost svetov teh krajevnih skupnosti v zadnjem času precej večja kot drugje. Povsod so želeli svojemu prazniku kaj dodati, spremeniti izgled svojega okolja, pridobiti kakšno komunalno novost, družbeno pomemben objekt in tako naprej.

V krajevni skupnosti Steklarna in na Dolu bodo svoje praznike popestrili s priložnostnimi programi. V krajevni skupnosti Rudnik pa so menili, da ne gre pripravljati posebnega progra-

ma glede na to, da bodo osrednje slovesnosti ob občinskem prazniku in Dnevu rudarjev potekale prav v tem okolju. Na Dolu so pripravili že nekako tradicionalno fotografsko razstavo razvoja svoje krajevne skupnosti. Letos so se v program praznovanja vključili tudi dolski gasilci, ki bodo pripravili sektorsko vajo v središču Dola. Seveda ne bo šlo tudi brez tradicionalnega strelskega tekmovanja za prehodni pokal KS. Kot posebno zanimivost pa naj omenimo, da bodo v tej krajevni skupnosti prvič podelili priznanje Zaslužni krajan nekaterim najzaslužnejšim krajanom. Posebno zadovoljni bodo brž-

čas krajan Slatnega, ki bodo krajevni praznik pričakali z novo cesto, v katero so vložili precej prostovoljnega dela in lastnih sredstev.

V krajevni skupnosti Steklarna bodo najbolj veseli strelci ter pripadniki NZ in CZ. Na dan krajevnega praznika bo namreč predan svojemu namenu prenovljen dom SD Steklar. Ob tej priložnosti bo odprt tudi zadnji, prenovljen del Ceste Hermana Debelaka. V oba objekta so krajan in mladina, predvsem pa člani SD Steklar vložili ogromno prostovoljnega dela.

Najbolj bo svojo podobo spremenil center krajevn

skupnosti Rudnik. Iz programa te krajevne skupnosti pa bodo nove asfaltne priključke dobili krajan dela zaselka Novi dom, na Cesti padlih borcev, prenovljen pa je tudi spodnji odcip ceste Pot na Kal.

V ostalih naših krajevnih skupnostih bodo svoje programe zastavljenih nalog opravljali predvsem v podopustniških mesecih. Večina del in nalog bo namenjena vzdrževanju krajevnih cest in poti. Da bo treba tudi tu prispevati precejšen del prostovoljnega dela, najbrž ni potreba posebej poudarjati. Kajti v nasprotnem primeru bo že tako tanek krajevni dinar še tanjši.

Jože Premec

Na praznik naše občine bo tudi izgled trga – križišča pri Birtiču drugačen. Na ta dan bo svečano odkrito spominsko obeležje rudarskim rodovom, delo kiparja Stojana Batiča.

Predstavljamo

Novo vodstvo naše občine

Na zasedanju vseh zborov občinske skupščine je bilo 14. aprila izvoljeno novo vodstvo občinske skupščine

Za predsednika Skupščine občine Hrastnik je bil izvoljen JOŽE ŽIBRET, rojen leta 1931, dosedanji predsednik občinske skupščine.

Za podpredsednika Skupščine občine Hrastnik je bil izvoljen BRANKO MAJES, rojen leta 1958, ekonomist, zaposlen v delovni organizaciji TKI Hrastnik.

Za predsednika izvršnega sveta Skupščine občine Hrastnik je bil izvoljen STANE KIRN, rojen leta 1940, dipl. ekonomist, dosedanji predsednik Komiteja za družbeno planiranje in družbenoekonomski razvoj.

Za predsednika Zbora združenega dela je bil izvoljen RUDI POTISEK, rojen leta 1948, elektrotehnik, zaposlen v REK EK, DO RRPS, tozd Rudnik rjavega premoga Hrastnik.

Za predsednico Druženopolitičnega zbora je bila izvoljena MARJANA KOPŠE, rojena leta 1951, predmetna učiteljica, zaposlena na Medobčinskem študijskem središču v Trbovljah.

Za predsednika Zbora krajevnih skupnosti je bil izvoljen VALENTIN POTUŠEK, rojen leta 1930, VK delovod. strojne smeri, zaposlen v DO Steklarna-Sijaj Hrastnik.

Občinska raziskovalna skupnost podelila...

Nagrade in priznanja inovatorjem

Na letošnji natečaj za predložitev izumov, tehničnih izboljšav in koristnih predlogov je prispelo 16 predlogov, ki jih je prijavilo 28 inovatorjev hrastniškega združenega dela.

Na osnovi ocenitve prispelih predlogov bodo na svečani seji, ki bo v petek, 27. junija ob 17. uri v prostorih poslovno-stanovanjskega objekta Hrastnik, podeljene nagrade naslednjim inovatorjem:

IZ DELOVNE ORGANIZACIJE STEKLARNA - SIJAJ:

1. **Bojan Frangeš** - sprememba tesnila na gorilcu stroja Edved;
2. **Niko Kavšek** - korekcija nekaterih artiklov s tem, da z dodelavo postane tehnološki odpadke uporaben in koristen;
3. **Peter Marinkovič** in **Srečko Jakšič** - zamenjava vilic iz azbesta, ki so za prijemanje izdelkov, z vilicami, obloženimi s teflonom;
4. **Rado Gnjidič** - korekcija pnevmatskih valjev;
5. **Jože Gregorinčič** in **Franc Drnovšek** - izdelava pnevmatskega konjička za hitrejšo in varnejše vpenjanje polizdelkov;
6. **Janez Škofic** - izdelava naprave za vpenjanje aluminijastih senčnikov na tračni žagi;
7. **Jože Mejač** - izdelava profilnega noža in držala za obdelavo polizdelkov na avtomatski stružnici;
8. **Franc Jerman** in **Egidij Kmetič** - koristen predlog - »Hitrejšo in učinkovitejšo delo pri čiščenju modelov in orodja«;
9. **Avugst Fišner**, **Ferdo Žlindra** in **Jože Godicelj** - »Struženje vložkov preoblikovalca in kočnega modela na CNC stružnici TS 62«;
10. **Stojan Binder** - tehnična izboljšava - »Mikroračunalniški sistem za izravnavo konice SIK-80, v cilju prilagajanja odjema električne energije v času sistemske konice ter registracije na pisalniku vseh ročnih posegov v delovanju sistema SIK-80«;
11. **Samo Klemen** in **Franc Korbar** - razvoj gorilca SKF-1 z možnostjo reguliranja dolžine in oblike plamena;

IZ TOVARNE KEMIČNIH IZDELKOV:

12. **Boris Kreže** in **Radoš Zornik** - tehnična izboljšava »Regeneracija živega srebra iz aluminija na kemijski način«;
13. **Franc Kreže**, **Anton Potušek** in **Anton Kosem** - tehnična izboljšava »Ogrevanje tovarniške lokomotive na delovno temperaturo«;
14. **Ivan Kovač** - koristen predlog »Avtomatsko polnjenje kemikalij v obratu čistil«;
15. **Jana Šurina**, **Jožica Špajzer** in **Darinka Gašparut** - tehnična izboljšava »Šivanje elastike v pas med osnovo in podlogo na dvoigelnim stroju«;
16. **Cvetka Pogačnik** in **Vladimir Jutrea** - izdelava posebne nogice za šivanje zadrž

Odbor za pospeševanje inovacijske in raziskovanje dejavnosti pri ORS Hrastnik

Program prireditev ob 3. juliju

- TOREK, 17. junij**
ob 19. uri XVIII. revija Zasavske pevske skupnosti z nastopom osmih najboljših pevskih zborov Zasavja v Delavskem domu
- SREDA, 18. junij**
ob 17. uri Tekmovanje pionirjev prometnikov na poligonu in vožnja po ulicah Dola
- PETEK, 20. junij**
ob 18. uri XVIII. revija Zasavske pevske skupnosti z nastopom vseh pevskih zborov Zasavja na rokometnem igrišču na Logu
- SOBOTA, 21. junij**
ob 10. uri Kolesarska dirka za veliko nagrado Hrastnika, štart in cilj pred hotelom Jelka
- NEDELJA, 22. junij**
ob 9. uri Kolesarski maraton Zasavje 86, štart in cilj pred hotelom Jelka
- PETEK, 27. junij**
ob 17. uri Svečana podelitev nagrad inovatorjem za izume, tehnične izboljšave in koristne predloge za leto 1986 v poslovno-stanovanjskem objektu Foto razstava na temo Odsevi življenja v Zdravstvenem domu Hrastnik Namiznoteniško srečanje ženskih ekip Mladost - Ribomaterijal in NTK Kemičar v telovadnici OŠ NH Rajka na Logu
- SOBOTA, 28. junij**
ob 8.30. uri Košarkarski turnir mladinskih ekip Litije, Olimpije, Trbovelj, Zagorja, Kasarne NH iz Celja in Hrastnika na rokometnem stadionu na Logu
- ob 10. uri** Otvoritev doma Strelske družine Steklar
- ob 17. uri** Tradicionalni kegljaški turnir ekip invalidov v kegljišču na Logu
- ob 21.30. uri** Rokometni turnir na igrišču pri OŠ NH Rajka PE Borisa Pusta na Dolu
- NEDELJA, 29. junij**
ob 9. uri Kajakaška baklada na Savi
- ob 10. uri** Odprto hitropotezno šahovsko prvenstvo Hrastnika v hotelu Jelka
- ob 17. uri** Kegljjaški turnir z nastopom ekip Gradis, Tekstil-Slovan, Bratstvo in Rudnik Hrastnik v kegljišču na Logu
- PONEDELJEK, 30. junij**
ob 11. uri Otvoritev prostorov ekspoziturne SDK na Trgu Franca Kozarja
- ob 17. uri** Turnir v malem nogometu z nastopom ekip KS Hrastnika in JLA v športnem parku na Logu
- TOREK, 1. julij**
ob 18. uri Otvoritev foto razstave o I. bataljonu III. VDV brigade v sejni sodbi Delavskega doma
- SREDA, 2. julij**
ob 10. uri Šahovski turnir energetike Slovenije v hotelu Jelka
- ob 20.30. uri** Nočni tek po ulicah Hrastnika s ciljem pred hotelom Jelka
- ČETRTEK, 3. julij**
ob 16. uri Zbor borcev I. bataljona III. brigade VDV v Poslovno-stanovanjskem objektu na Trgu F. Kozarja
- ob 17. uri** Promenadni koncert rudarske godbe in nastop mažoret iz Trbovelj pred Delavskim domom
- ob 18. uri** Slavnostna seja delegatov zborov skupščine občine Hrastnik, delegatov skupščin samoupravnih interesnih skupnosti, predsedstev družbenopolitičnih organizacij v Delavskem domu
- ob 19. uri** Odkritje spominskega obeležja rudarskim rodovom Hrastnika na Trgu Franca Kozarja v Hrastniku - slavnostni govornik bo član Predsedstva SFRJ Stane Dolanc
- PETEK, 4. julij**
ob 7. uri Družabna prireditev na rokometnem igrišču na Logu
- ob 10. uri** Množični pohodi »sto družin« po poteh spominov NOB; zbirališče za smer Kal izpred Rudnika
- NEDELJA, 6. julij**
ob 9. uri zbirališče za smer Gore izpred spomenika na Dolu
- ob 10. uri** Srečanje upokojencev in borcev NOV pri planinski postojanki Rudarjev na Kalu
- ob 9. uri** Družinsko prvenstvo v streljanju z vojaško puško na strelišču Pekel

Bomo nadaljevali s staro prakso

Že prve seje skupščin samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti so pokazale, da tudi z delom novih delegatov in z njihovo udeležbo na samih skupščinah, ponovno ponavljamo slabosti, ki so bile prepogoste v tretjem delegatskem obdobju. Na prvih zasedanjih zborov uporabnikov je bilo minimalno število 50%, maksimalno pa 67% vseh delegatov. To pomeni, da nekoliko manj kot polovice delegatov ni bilo na sejah skupščin. Na zborih izvajalcev je bilo več delegatov - od 57% do maksimalno 87% vseh delegatov.

Zelo, zelo slaba je bila udeležba iz naslednjih okolij: SGD-tozd Gradbeništvo, konferenca delegacij Emona Hrastnik, PTT, KS Kovk, KS Krnice-Savna peč, KS Prapretno, KOP - tozd Komunalne službe, Mercator-STP, DO Steklarna-Sijaj Tozd energetika, vzdrževanje in transport, ZKZ - TZO Dol, Mercator-Tozd Jelka, Zdravstveni dom Hrastnik, KS Podkraj, KS Turje - Gore, RGD - Tozd RIG, DE Hrastnik in KS Marno. Najboljša pa je bila udeležba iz konferenc delegacij TKI-Tozd AKS, Tozd KE, Tozd TS in DS SS ter Tozd Kozmetika, Skupščina občine Hrastnik, KS Boben, KS Rudnik in KS Dol pri Hrastniku.

Ali nismo na vseh letošnjih kongresih sklenili, da bomo še močnejše uveljavljali delegatski sistem?

Ali bomo zopet nadaljevali s staro prakso?

Zahtevajmo in aktivno prispevajmo k hitrejšemu odpravljanju negativnih pojavov v delegatskem delu!

Iz delovnih kolektivov

Rudnik premoga Hrastnik

V času, ko slavimo praznik rudarjev 3. julij, je prav, da se spomnimo dogodkov, pomembnih za nastanek in razvoj rudarstva v Hrastniku.

Iz podatkov je jasno, da sega začetek rudnika Hrastnik v leto 1807, ko so začeli v ta namen odkupovati zemljišča. Leto 1822 je izdala rudarska oblast dovoljenje za pridobivanje premoga, zato to leto pomeni začetek rudarjenja v naši dolini. Prvi rudarji so bili Nemci, lastniki rudnika so bili tujci – vse do osvoboditve.

Pridobivanje premoga je bilo v začetku zelo primitivno in tudi proizvodnja premoga je v začetku zelo nihala od 338,8 t do 884,8 t letno. Premog je bil namenjen Sladkorni tovarni v Ljubljani in Donavski paroplovni družbi v Sisku. Leto 1845 je rudnik kupila Tržaška premogokopna družba in proizvodnja se je že v letu 1847 dvignila na 1483,7 ton letno. Izredno pomembna pa je bila za razvoj rudarstva v Hrastniku dograditev železnice Dunaj–Trst, prav tako pa tudi gradnja železnice od rudnika do železniške postaje, ki je bila usposobljena za promet leta 1852. Leto 1857 je bilo zaposlenih 170 rudarjev, kasneje pa že 400.

Leto 1874 je kupila rudnik skupina Dunajčanov, ki pa imena ni spremenila.

Leto 1880 je rudnik prešel v sklop Trboveljske premogokopne družbe, ki je bila v glavnem v rokah Francozov.

Na Ojstrem so začeli kopati premog leta 1853. Prvi lastnik je bila Premogokopna družba na Ojstrem, zaposlenih je bilo 62 moških in 10 žensk, nakopali pa so 4459 ton premoga letno. Ko se je rudnik Ojstro 1879 leta najbolj razvil, je imel zaposlenih okrog 300 delavcev, ki so nakopali 35.549 ton premoga. Socialne, politične in težaške razmere rudarjev so bile takrat nevzdržne in zaradi tega so ojsrški rudarji 3. avgusta 1883 vzajemno stavkali. Stavka je bila zadušena, nezadovoljstvo pa je tlelo naprej, zato so 16. marca in 6. aprila 1884 rudarji ponov-

no stavkali. Tudi ta stavka je bila s pomočjo oblasti in vojaških policajev zadušena. Rudnik Ojstro je bil 1. julija 1885 priključen Trboveljski premogokopni družbi.

Delovni dan rudarjev je trajal do 1. avgusta 1891, leta 12 ur, po tem datumu pa je bil za rudarje znižan na 10 ur. Zaradi brezobzirnega izkoriščanja jam, se je v jamah pojavljal ogenj, ki ga je bilo treba gasiti v neznosni vročini. Celotno tam, kjer ni bilo ognja, je zaradi slabih naprav za zračenje dosegla temperatura 44°C. V taki vročini so rudarji kopali premog. Delo v rudniku je stalno terjalo svoje žrtve. Težke telesne poškodbe so bile na dnevnem redu. Od leta 1883 do prve svetovne vojne je bilo v Hrastniku 26 smrtnih nezdod, na Ojstrem pa 12. Po podatkih SVD je bilo na območju rudnika Hrastnik doslej 150 smrtnih nesreč. Zadnja večja nesreča na območju rudnika Hrastnik je bila 8. aprila 1971 v jami Ojstro in je zahtevala devet življenj.

Zaradi slabih delovnih pogojev in bornih mezd, v primerjavi z milijonskimi dobički, je postala mera polna julija 1889, ko so vsi rudarji Hrastnika, Trbovelj in Zagorja stopili v stavko. Stavka se je končala 15. avgusta. Gmotna pridobitev je bila skromna, z organiziranim nastopom pa so rudarji dosegli velik moralnopolitični uspeh. Skoraj celo stoletje niso lastniki ničesar storili za delavsko stanovanje. Sele okrog leta 1910 je rudnik zgradil staro kolonijo, ki pa je bila namenjena predvsem nižjim nadzornikom in nadzornemu osebju.

Zaradi nevzdržnih razmer so rudarji še večkrat organizirali stavke. Vse so bile zadušene in so imele malo uspeha, prav tako tudi velika stavka leta 1923, ki je bila po 59 dneh zlomljena. V celem stoletju se življenjske razmere in delovni pogoji rudarjev niso izboljšali, celo po-

slabšali so se, saj vodstvo rudnika ni posvečalo nobene skrbi izboljšanju delovnih razmer in posodabljanju proizvodnje, pač pa le večanju odkopa. Te neznosne razmere so pogojevale tudi 3. julija 1934. leta začeto gladovno stavko, ki se je začela najprej v Hrastniku, nato pa nadaljevala v Trbovljah in Zagorju. Trajala je 72 ur. Gladovna stavka je predstavljala edinstven, skrajno obupen in pasiven način borbe rudarjev za obstanek, zato se je nad tem dejanjem zgrozil ves takratni demokratični in kulturni svet. Toda tudi ta stavka, polna trpljenja, je obrodila uspeh le v moralnopolitičnem pogledu, medtem ko v materialnem pogledu ni bilo bistvenih sprememb. 3. julija praznujejo rudarji kombinata svoj stanovski praznik. Leta 1941 so se tudi rudarji aktivno vključili v narodnoosvobodilno gibanje. Zavedali so se velikega pomena premoga za vojno industrijo in so organizirano in premišljeno izvajali razne sabotaže in s tem ovirali proizvodnjo.

Leta 1947 se je začelo tudi v Hrastniku leto prvega petletnega gospodarskega državnega plana. Potrebe po premogu so bile velike, zato so normalno delali tudi vse nedelje.

V drugi polovici leta 1950 se je Rudnik Hrastnik združil z Rudnikom Trbovlje. Proizvodnja premoga se je iz leta v leto večala, precejšnje oviro pa je predstavljal velik izpad delovnih dni zaradi bolezni in velike fluktuacije. V tem obdobju so prešli na uporabo železnih stojk namesto lesa. Za živig strokovnega kadra je skrbel rudnik s stalnim štipendiranjem mladih ljudi. Ob najemanju delavcev je nastal velik problem nastanitve. V letih 1950/55 je bilo zgrajenih 44 sodobnejših stanovanj in samski dom. Delavsko samoupravljanje se je pri rudarjih Hrastnika že v prvih letih močno uveljavilo in pokazalo, da so ti sposobni premagovati mnoge težave v gospodarjenju. Prvi

delavski svet rudnika je bil izvoljen avgusta 1950.

Danes je Rudnik Hrastnik organiziran kot temeljna organizacija združenega dela v delovni organizaciji Rudniki rjavega premoga Slovenije in v sozdr REK Edvarda Kardelja. Znotraj tozda je oblikovanih 7 delovnih enot: Jama Hrastnik, Jama Ojstro, Elektrostrojna dejavnost, Naloga skupnega pomena, Raziskava rudnin, toplarna in SHP.

V tozdu združuje delo 1059 delavcev, kar je precej pod planom. Tudi sicer se srečujemo s perečo kadrovsko problematiko, kljub relativno urejenim delovnim in življenjskim pogojem ni kadrov z ustrezno usposobljenostjo in smo prisiljeni zaposlovati tudi nepriučene delavce, kar se negativno odraža tudi na drugih področjih delovanja rudnika. Navedeno problematiko poskušamo reševati s štipendiranjem in internim izobraževanjem (v letu 1985/86 štipendiramo 104 učence).

Za rekreacijo in oddih delavcev je organizirano letovanje v počitniških domovih in prikolih na morju (Rab, Crikvenica, Novigrad) in v planinah (Kal, Goe, Mrzlice, Partizanski vrh itd.). Vsako leto je večjemu številu zaposlenih omogočeno preventivno zdravljenje v naravnih zdraviliščih.

Tozdr razpolaga s 933 stanovanji. Kljub velikemu številu pa so potrebe še precejšnje, saj se z zaposlovanjem znova porajajo stanovanjski problemi.

Investicijska vlaganja v premogovnik Hrastnik

Investicije se na področju Hrastnika izvajajo na podlagi Aneksa I k Investicijskemu

programu Odpiranje novih predelov slojišč na področju Hrastnika in Trbovelj ter za modernizacijo tehnološkega procesa proizvodnje premoga. Po tem aneksu bodo dpirali nove horizonte v jami Ojstro do kote 20, po jami Hrastnik pa do kote 0 in izdelali jamske gradnje za zračenje v smeri proti vzhodu, to je povezava jame Hrastnik z jamo Dol. Sredstva, planirana za investicije do leta 1989 za jamo Hrastnik, znašajo 15.746.075 dinarjev in za jamo Ojstro 6.657.435.000 dinarjev. Navedena sredstva so predvidena za zidavo rudarsko gradbenih objektov, zunanjih gradbenih objektov, za nabavo domače in uvožene opreme, za montažo opreme ter za raziskave, izdelavo tehnične dokumentacije, izobraževanje itn.

V izdelavi je idejni projekt za izdelavo glavnega izvoznega jaska do globine ± 0 v končni fazi pa do –210 m. Idejni projekt bo osnova za izdelavo novega programa za odpiranje jame Ojstro do kote ± 0 in jame Hrastnik do kote –200 m. Program naj bi bil izdelan in odobren v enem letu, do takrat naj bi bila izdelana vsa projektna dokumentacija. Na podlagi odobrenega programa in vseh potrebnih soglasij ter dokumentacije bomo pričeli z izkopom navedenega objekta, ki bo ključnega pomena za proizvodnjo premoga na območju Hrastnika po koncu tega srednjeročnega obdobja.

Omenjeni aneks pa predvideva poleg vlaganj v zidavo investicijskih objektov in modernizacijo pridobivanja premoga tudi znatno povečanje proizvodnje premoga. V zadnjih nekaj letih smo izkopali od 450.000 do 500.000 ton premoga, po navedenem aneksu pa naj bi v tem srednjeročnem obdobju nakopali letno 720.000 ton premoga.

Na vse mogoče načine si prizadevamo, da bi to tudi dosegli, vendar bo kljub prizadevanjem takšno povečanje proizvodnje

težko dosegljivo. Vzroki, zaradi katerih bo načrtovano proizvodnjo težko doseči, so predvsem v zaostajanju (približno 5 let) zidave jamskih investicijskih objektov, delno v modernizaciji tehnološkega procesa, posledicah poslabšanja montan-geoloških pogojev in tudi v slabši kvalifikacijski strukturi delavcev.

Elektrostrojna dejavnost bo tudi v bodoče opravljala vzdrževalna dela, montažo in demontažo elektrostrojnih naprav in izvajala investicijska elektrostrojna dela. Poleg te svoje dejavnosti pa bo glede na posodobitev in razširitev proizvodnih prostorov prešla na izdelavo konstrukcij opreme transporterja z vsemi vrstami valjkov in odklonskih bobnov ter k popravilom Ex naprav.

Finančni rezultat tozda Rudnik rjavega premoga Hrastnik za leto 1985 kaže precej neugodnejšo sliko od proizvodnih rezultatov. Tozdr je ob doseženem celotnem prihodku 4489 milijonov dinarjev kljub pokrivanju širše družbene skupnosti v višini 801 milijonov dinarjev po interventnem zakonu ob zaključnem računu izkazal 286 milijonov dinarjev izgube, ki je bila takrat tudi pokrita. Izguba je po treh mesecih letošnjega leta narasla na že 725 milijonov dinarjev, za DO RRPS pa 2517 milijonov dinarjev.

Glavna vzroka za takšno situacijo premogovništva sta dva:

– administrativno določanje cen energije (od leta 1984 so se cene vhodnih materialov v proizvodnji dvignile z indeksom 262, cene energije pa le z indeksom 177).

– večji delež JE Krško v skupnem prihodku (od prvotnih 24% na 46% delež).

Posledica navedenega je, da prodajna cena premoga pokriva le 47% lastne cene v prvem tromesečju letos (v letu 1984 še 93%, 1985 – 75%). V takšni situaciji delavci v premogovništvu stalno terjajo od družbe dodatna sredstva, ki naj se zbirajo z raznimi odloki. Le ekonomska cena energije pa bo postavila delavce v premogovništvu v položaj, da bodo v skladu z zakonom o združenem delu dejansko odločali o pogojih in rezultatih svojega dela.

Srečno!

Življenje v delavskih kolonijah

Precej drugače kot danes

Revirsko območje je bilo vse dol 19. stoletja kmetijsko in slabo naseljeno. Z odkrtjem velikih zalog rjavega premoga so Revirji zrasi v enega največjih rudarsko industrijskih centrov v Sloveniji.

Hiter gospodarski razvoj je povzročil vrsto sprememb, ki so bistveno vplivale na življenje v teh krajih. Rudniki so za delo potrebovali iz leta v leto več delavcev, zato se je število prebivalcev v enem stoletju povečalo skoraj za štirikrat. Spremenili so se tudi pogoji in način življenja. Velik prelom v razvoju pomenijo sedemdeseta leta prejšnjega stoletja, ko so prešli vsi trije rudniki v roke Trboveljske premogokopne družbe (TPD). Drugi prelom pa so dvajseta leta tega stoletja, ko so pričeli intenzivno urejati komunalne objekte, napeljevati elektriko, graditi stanovanja, vzporedno pa tudi ostale objekte. Vendar pa so prav ta leta pomenila tudi poslabšanje življenjskega standarda rudarjev. To je bil čas velike gospodarske krize. Z rudniki je prevzela TPD tudi skromen stanovanjski fond. To so bile v glavnem manjše hiše in barake, kjer je vsaka družina imela svojo sobo, več družin skupaj kuhinjo, sanitarije in skupne prostore. Ob naraščanju potreb po delavcih je TPD začela najprej preurejati barake in delavnice v skromna stanovanja, sledile pa so novogradnje, ki so še danes slovenska posebnost. To so delavske kolonije, v katerih se je razvil poseben način življenja. Večstanovanjske hiše so stale ob posameznih rudniških objektih. V Hrastniku so takšne hiše na Logu, takšna je Roševa rudarska hiša na Novem domu, stari obrati in skladišni prostori rudnika Ojstro, steklarska kolonija in hiše kemične tovarne. Tipične delavske kolonije so zrasle na Polaju v Trbovljah, kolonija Bauer, danes Okrogarjeva, v Zagorju, v Hrastniku pa na Ulici prvoborcev. Zidava je

bila raznolika, saj je potekala od leta 1875 do 1909.

Ne glede na čas in namen pa vendar ni bistvenih razlik med posameznimi kolonijami. Hiše so pritlične, eno- in dvonadstropne, kakršne so pač bile potrebe. Vse hiše so preproste, brez okrasov ali kakšne posebne arhitekturne vrednosti. Glavno vodilo TPD je bila čim cenejša zidava. Prve kolonije je zgradil Franc Löttsch, sledili so mu še drugi gradbeniki: Franc Derwuschek, Ladislav Roth, Viljem Treo, Jožef Füring, ...

V prvih kolonijah je imela vsaka družina svojo sobo »cimer«, štiri gospodinjstva pa so si delila veliko kuhinjo. V vsakem kotu je bil vzdignjen štedilnik »šporhet« in zaboj za premog »kolenkista«. Tudi stranišča so bila skupna. V začetku osemdesetih let sta imeli le še po dve gospodinjstvi skupno kuhinjo, kasneje pa so gradili stanovanja tako, da so bile družine ločene.

Glede na namen zidave lahko razdelimo kolonije na delavske, nadzorniške »štajgerske«, poduradniške in uradniške. Delavske kolonije so v glavnem enosobne, s kuhinjo in kasneje shrambo »špajzem« ter sanitarijami zunaj stanovanja. »Štajgerske« (Bauer kolonija in Kurja vas v Trbovljah po predelavi) stanovanja so bila dvosobna, medtem ko so bila uradniška (na Guidu v Trbovljah) trisobna, sanitarije pa so bile v stanovanju.

To je groba klasifikacija kolonij, ki popolnoma ne velja, saj so nekatere kolonije gradili deset in več let in so notranjost prilagajali času, čeprav se po zunanosti ne razlikujejo dosti.

Treba je omeniti tudi stanovanja za samske delavce »poršenhauze«, ki so bila v veliki

večini predelana v družinska stanovanja, v svoji zasnovi pa se ločijo od ostalih. Samski dom je obsegal nekaj velikih sob z manjšimi kuhinjami in stanovanjem za žensko »auperco«, ki je skrbela za red in čistočo v hiši.

Posebna značilnost kolonijskih hiš, razen pritličnih, so nekakšni skupni balkoni »ganki«. Drvarnice in kleti pa so obvezno stale nasproti hiši in skupaj tvorile zaprt dvorišni prostor. Vsaka kolonija je imela glede na število prebivalcev še eno ali več perišč, krušnih peči, »štirn« in tako imenovanih parlamentov – miz s klopmi. Na teh prostorih se je odvijal velik del družinskega življenja.

Notranjost stanovanj je bila skoraj v vseh delavskih kolonijah enaka. Najmanjša stanovanja so merila 25 m², največja pa okrog 50 m². Dostikrat so si stanovanjsko opremo stanovalci izdelali kar sami, v glavnem je bila vsa oprema zelo preprosta. Tla so bila lesena ali opečnata, pokrita so bila z vrečami za moko ali cement.

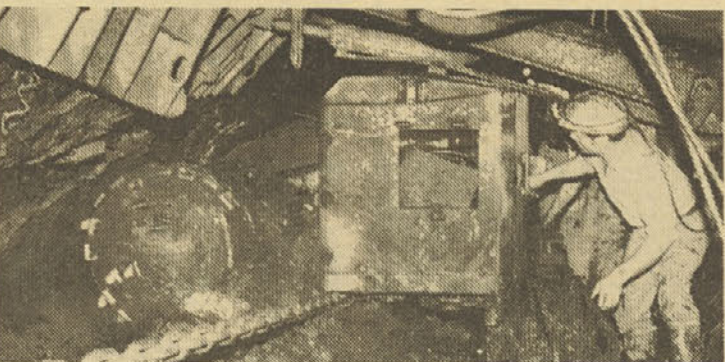
Večina teh hiš v Hrastniku je torej dočakala stoletnico, še vedno kljubujejo času in služijo svojemu prvotnemu namenu – stanovanjem, bivanju. Spomin na preteklost so, bolj kot pa romantiko nosijo s seboj svojo starost in številne druge težave.

Standard se je vsa ta leta zelo spremenil in izboljšal. V bližini kolonij rastejo nova naselja, z modernimi stanovanji, v starih pa se čas vendar ni premaknil veliko naprej. Večina stanovanj je brez kopalnic, tudi sanitarije so še vedno zunaj stanovanja in so skupne za več stanovalcev, vodo pa so si stanovalci povečini napeljali v stanovanja.

Tudi pripravljenosti živeti v kolonijah je vse manj. V glavnem so tam upokoenci ali delavci, ki se ob skromnih dohodkih bojijo, kako bi zmogli vzdrževati novo stanovanje, pa družine, ki so se v Hrastnik priseli-

Za nas »knapci« je pravo prijateljstvo še kako pomembno.

Danes je delo v rudniku precej drugačno kot nekdaj, še vedno pa globoko pod zemljo. So zato njihove vrste vse redkejšje?

Spomin na preteklost. Podoba nekdanje kolonije vse bolj izginja, le del nje bo ohranjen kot spomin na nekdanje življenje.

Z nekaterimi posegi naj bi na stanovanjskih hišah zagotovili da bi se življenje v steklarski koloniji vsaj nekoliko normaliziralo.

le in jim je stanovanje v koloniji prva, včasih tudi kar precej let trajajoča rešitev.

Tudi potrebe družine so se spremenile. Včasih se je glavni na življenja odvijala v kuhinji, zunaj na dvorišču, danes nam zelo veliko pomeni tudi dnevna soba, otroci pa naj bi za spanje, igro in učenje imeli svojo sobo.

Težave povzročajo tudi današnji načini urejanja stanovanja, ki jim zidava stanovanj v teh kolonijah ni prilagojena: danes uporabljamo za stene tapete, jupol, po tleh razne talne obloge, itison, tapisom, vse to pa ne diha, ampak steno ali tla neprodušno pokrije, tako je danes glavni problem v kolonijah vlaga, propadanje tal, zlasti v pritličnih stanovanjih.

Primerno vzdrževanje stanovanj v kolonijah je v večnem razkoraku z razpoložljivimi sredstvi. V glavnem tečejo razna redna popravila, občasno nekatera večja in nujno potrebna npr. popravilo strehe. Kakšna ostala večja vlaganja ne pridejo v poštev.

Po grobi oceni prebiva v tako imenovani steklarski in rudniški koloniji ter hišah kemične tovarne še 319 družin, med njimi je delež upokoencev približno 30 odstotkov. Povprečna stanarina v eni od steklarskih hiš je 1230 dinarjev, v rudniški koloniji, kjer so stanovanja nekoliko večja, za eno hišo je stanarina povprečno 2.163 dinarjev.

V rudniški koloniji poteka načrtno rušenje in onesposabljanje hiš. Kot je predvideno v zazidalnem načrtu, naj bi na območju rudniške kolonije zraslo novo stanovanjsko naselje, del kolonije bodo ohranili kot spomenik, del prostora pa bo uporabljen za potrebe rudnika.

Dolgoročno je tudi za steklarsko kolonijo predvideno rušenje, prostor naj bi služil razširitvi steklarne in kemične tovarne. Glede na možnosti nadomestnih gradenj je videti ta cilj še zelo odmaknjen. V steklarski Sijaj predvidevajo z nekaterimi posegi vsaj nekoliko normalizirati stanovanjske razmere v teh hišah (izolacija pritličnih stanovanj, izboljšanje napeljav in podobno).

Povečanje stanarin

Težave, s katerimi se srečujemo pri vzdrževanju stanovanjskega sklada v občini Hrastnik, se ne razlikujejo od težav drugod po Sloveniji. Te so:

- premajhna finančna sredstva za normalno vzdrževanje
- nepravilna uporaba stanovanj
- sorazmerno star stanovanjski sklad.

Omeniti moramo, da že leta govorimo o prehodu na ekonomske stanarine, to se pravi stanarine, ki bi zagotavljale enostavno reprodukcijo, to pa je 2,60% od revalorizirane vrednosti stanovanjskega sklada. Konec januarja je zveza stanovanjskih skupnosti sprejela družbeni dogovor o skupnih izhodiščih za oblikovanje stanarin in najemnin, po katerem bi ekonomske stanarine dosegli v letu 1990.

Trenutno pa v SR Sloveniji v povprečju dosegamo 1,29%, v občini Hrastnik pa 1,21% od revalorizirane vrednosti stanovanjskega sklada, kar v občini predstavlja 46,5% ekonomske stanarine, ki bi zagotavljala enostavno reprodukcijo.

To pa pomeni, da tudi pri vzdrževanju nastajajo motnje, ker so potrebe sorazmerno večje kot pa je na razpolago zbranih sredstev iz stanarin za vzdrževanje stanovanjskih hiš v družbeni lastnini, ki zaradi tega počasi propadajo.

Po omenjenem družbenem dogovoru in aneksu bi v SR Sloveniji v letošnjem letu morali doseči 1,52% revalorizirane vrednosti stanovanjskega sklada, kar pomeni, da bi v SR Sloveniji diferencirano po občinah, v povprečju stanarine s 1. julijem 86 dvignili za 69%, kar bi za občino Hrastnik predstavljalo 79-odstotno povišanje stanarin.

Vendar pa zveza stanovanjskih skupnosti predlaga naj bi se stanarine s 1. julijem letos v povprečju dvignile za 45% ter drugim predvidenim povečanjem stanarin s 1. oktobrom letos, to pa za občino Hrastnik predstavlja prvo povečanje stanarin s 1. julijem letos za 52% ter drugim predvidenim povečanjem s 1. oktobrom letos, za katerega pa odstotek še ni dogovorjen.

Vse to pa pomeni, da ne bo mogoče opravi vseh nalog, ki smo si jih postavili s planom za preno in vzdrževanje v letu 1986.

Uspešna vaja

V sistemu SLO in DS ima TO še kako pomembno, če ne že eno ključnih vlog. Z reorganizacijo in novo sestavo enot teritorialne obrambe v občinah in KS so seveda potrebna dodatna usposabljanja, grajena predvsem na dosedanjih izkušnjah in specifičnih potrebah posameznih okolij. Eno glavnih nalog pri mobilizaciji enot TO je seveda čas, ki je še kako odvisen od sistema obveščanja, organiziranosti kurirske službe in podobno. Zato je povsem na dlani, da se taktično mobilizacijskim vajam posveča veliko pozornosti. Na zadnji, ki jo je pripravil OŠTO Hrastnik z eno izmed enot TO, so bili kljub slabim vremenskim pogojem in nič manj primernem času doseženi nadvse dobri rezultati. Tako mobilizacijski čas enote kot udeležba sta bili na zavidljivi ravni. Tudi v nadaljevanju vaje, ki je potekala dva dni v izredno slabih vremenskih pogojih, so pripadniki dotične enote TO pokazali visoko stopnjo zavesti, discipline in nenazadnje tudi strokovne usposobljenosti.

Načrtno usposabljanje mladincev prostovoljcev za vojaške veščine poteka na ravni revirskih občin že od leta 1976. Izobraževanje je izmenično v vseh treh občinah. Letošnje je potekalo konec maja znova v zagorski občini, ki ima, kot kaže, tudi največ možnosti, da postane stalno mesto tovrstnega izobraževanja.

Mladinci – prostovoljci, kadrovani s pomočjo OK ZSMS iz vrst osnovnih organizacij in šol, kažejo veliko zanimanje in pripravljenost za pridobivanje osnovnih vojaških veščin, ki jih kasneje s pridom uporabljajo tako v enotah TO kot v rednem služenju kadrovskega roka.

Nič manj niso zanimive tudi kasnejše aktivnosti. Kajti mladinci prostovoljci se po končanem usposabljanju vključujejo v delo medobčinskih pohodnih enot tako na ravni občine in revirjev.

Med udeleženci letošnjega izobraževanja je bilo iz vrst hrastniških mladincev – prostovoljcev več kot polovica mladih iz Dijaškega doma, ki so prednjačili tako po disciplini kot znanju in zavzetosti pri samem usposabljanju.

Skratka, tako oblika kot vsebina usposabljanja, katere nosilci so OŠTO, je vzbudila veliko zanimanje in pripravljenost mladih na aktivno vključevanje v sistem SLO in DS v pripravljenost očitovanja in razvoja naše samoupravne socialistične družbe.

Jože Premec

Če potrebujete obrtnika

Kar precej jih je

Marsikdaj potrebujemo takšne ali drugačne storitve, večkrat pa niti ne vemo kam naj se zanje obrnemo, kdo nam jih lahko opravi. Pa imamo v Hrastniku kar precejšnje število obrtnikov, najrazličnejših dejavnosti. Del imen izvajalcev, oziroma njihovih dejavnosti objavljamo sedaj, del pa jih bo objavljen v prihodnji številki Našega barometra.

● **Branko Bregar** – elektromehanika za radijske sprejemnike in TV; Log 3, Hrastnik

● **Drago Ostrovršnik** – čevljar, Trg Franca Kozarja, Hrastnik

● **Karl Krašovec** – elektroinštalaterstvo, Cesta 1. maja 49, Hrastnik

● **Jože Drgan** – tapetništvo; Cesta VDV brigade 6, Dol

● **Dragica Potisek** – fotografstvo; Log 3, Hrastnik

● **Anton Avbelj** – sobno slikarstvo, pleskarstvo in polaganje tapet; Novi Log 17, Hrastnik

● **Ignac Jošt** – sobno slikarstvo, pleskarstvo in polaganje tapet; Brdce 46/a Dol

● **Milena Vozelj** – optika; Trg Franca Kozarja, Hrastnik

● **Franc Mauser** – elektromehanika za radijske sprejemnike in TV, Log 3, Hrastnik

● **Cvetka Vavtar** – šiviljstvo, Log 3, Hrastnik

● **Jože Pirnaver** – tesarstvo, krovstvo in polaganje talnih in stropnih oblog, Dolska cesta 7, Hrastnik

● **Branko Klančar** – fotografstvo, Partizanska 52, Dol

● **Jože Guzelj** – cvetličarstvo, Dol pri Hrastniku

● **Audič Dušan** – izdelovanje ključev, Veličkova 26, Hrastnik

● **Branko Dornik** – okvirjanje slik, fotografij, gobelinov in zasteklitev; Praprotno 39, Hrastnik

● **Olga Livk** – čiščenje oken in prostorov; Log 28/e, Hrastnik

● **Hribar Karel** – elektromehanika za gospodinske stroje in aparate; Cesta padlih borcev 10/a, Hrastnik

● **Bogdan Ledinek** – popravilo gospodinskih strojev in aparatov, Brnica 12, Hrastnik

● **Lanež Laca** – popravilo in montaža rolet; Ulica prvoborcev 39, Hrastnik

Naš portret

Fani Vezovišek

Bolezen je kruta. Ne prizanaša niti dobrim ljudem. Hudo je, če se ti po težki bolezni svet okrog tebe, dogajanje in spomini raztreščijo v dobre kosčke, ki se zmeraj bolj oddaljujejo od skupnega jedra, ti pa se z nadčloveškimi močmi trudiš, da bi jih ujel in spet uredil v skupno celoto. Nekaj teh kosčkov sva vendar le uspeli ujeti, malo tudi s pomočjo spominov, spravljjenih v škatli.

Šolsko spričevalo npr., izpisano z lepimi črkami, tanko gor debelo dol, lepimi ocenami za pridnost, pisavo (ja, tudi to so ocenjevali) pa narodni jezik, kar naj bi bila po naše slovenščina... Vendar lepe ocene same od sebe še niso odpirale vrat srednjih šol. Hčerke rudarjev, posebno, če je bilo pri hiši 11 otrok, kot pri Sihurju, je čakalo delo. Njo v Steklarni. »Zaradi tega sem se že takrat odločila, da ne bom imela veliko otrok. To sem ob raznih priložnostih velikokrat svetovala tudi drugim,« pravi.

Poročila se je malo pred vojno. Zaradi simpatiziranja in pomoči, ki sta jo z možem nudila partizanom, je bilo poleti 1944 varneje, da sta odšla v Belo krajino, k partizanom, z njima pa tudi hčerka, ki je dopolnila komaj tri leta. Določili so jo za kuharico, vendar to ni enostavno, če ni česa dati v kotel, nahraniti pa je treba nekaj sto lačnih ust.

Tu jo je zgrabilo kolo družbenopolitičnega življenja, iz katerega dolga leta ni bilo možnosti izstopiti. Pravzaprav tega niti želela ni. »Avgusta 1945 sem bila sprejeta v KP. Spominjam se, kako smo jeseni pri okoliških kmetih zbirali krompir, seveda za tiste, ki ga niso imeli. Marsikatero pikro je bilo treba požreti, dali pa se vseeno nismo. Vsi, ki smo se tega lotili, smo hoteli biti najboljši. V mestnem komiteju, kamor so me izvolili 1946 sem bila odgovorna za ženska vprašanja. Veliko smo se ukvarjale z otroki iz Bosne. Enega sem imela doma pri sebi cele tri tedne, predno mi je uspelo najti zanj primerno družino. Vsakemu ga že ne bi dala, čeprav sem imela z njim tudi težave. Saj se ne spominjam več kakaj, vem pa, da sem se nekoliko težko lotila te zadolžitve. Mogoče se mi je zdelo, da ne morem narediti toliko, kot od mene pričakujejo.«

Se večkrat je bila izvoljena v mestni komitej ZK, se vmes udeležila kongresa ZKS. Vzrok, da je bila 1955 izvoljena za sekretarja OK SZDL, je bil verjetno, da beseda nemogoče zanjo ni obstajala. Nekako se je vedno znašla tam, kjer je bilo najbolj prav in najbolj potrebno. Doma sta bila že dva otroka, pa

k sreči tudi dobra sosedka, ki ji ma je bila pripravljena nadomestiti mamo. Velike stvari so se dogajale v petih letih njenega sekretarstva. Žaživo je delo v sekcijah: za kmetijstvo, zdravstvo, komunalno dejavnost. Terenske organizacije so se lotile ustanavljanja stanovanjskih skupnosti, vzgoje, hišnih svetov, veliko je bilo delovnih akcij. Nekoliko nenavadno za žensko, vendar če je nujno, ni težko, je bilo njeno načelo, pa se je zato ubadala tudi s problemom dograditve in vzdrževanja žičnice prek Save. V Krnicah je bilo treba zagotoviti primerne prostore za sestanke, v Čečah, na

Fani Vezovišek

Predstavljamo vam...

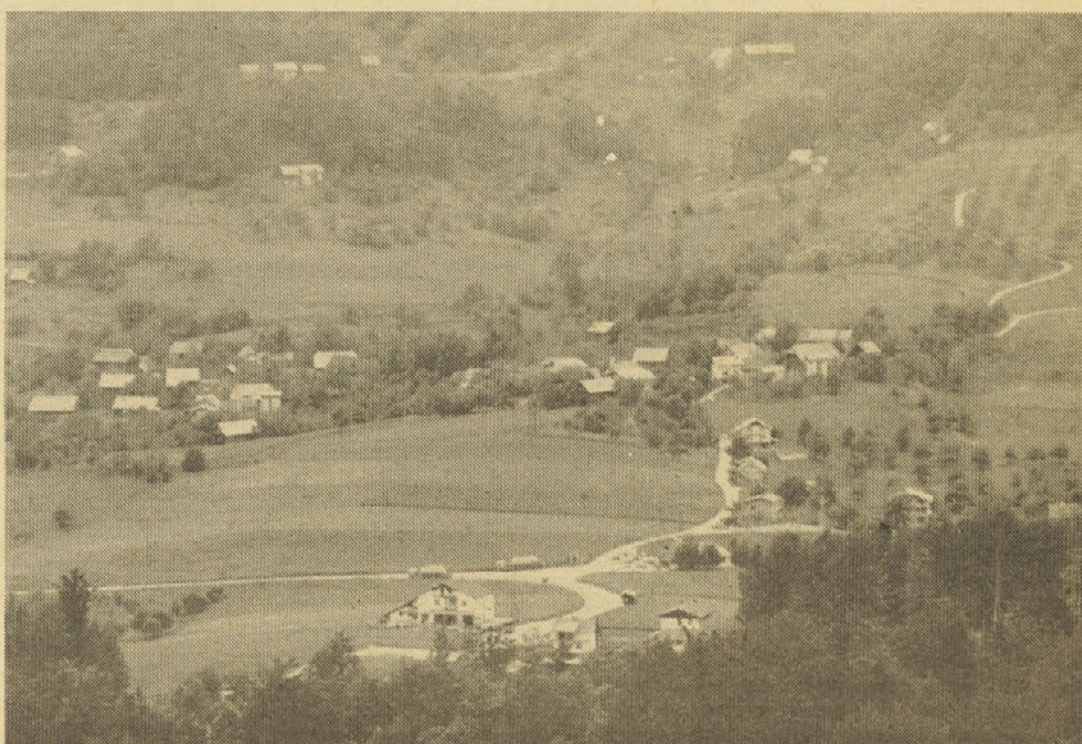
Krajevna skupnost Marno

Razmeroma majhna je po številu prebivalcev, saj jih šteje 450, nekoliko večja po površini, na 5,7 km² zajema vasi Kristandol, Unično, Marno in Brdce.

Hiše v vaseh so strnjene, okrog pa se razprostirajo travniki in njive, na katerih se v dokaz pridnih rok bohotijo kmetijski pridelki, pa krma in ... Pa ni povsod tako.

V spodnjem delu vasi Marno in Brdce so na njivah in travnikih zrastle individualne hiše kot gobe po dežju; življenje v nekoliko višje ležeči prijazni vasi Unično pa zamira. Prišleca namesto vrisča otrok pozdravi le osamljen pasji lajež. Mladi so povečini odšli v dolino, starejši so onemogli. Nekoč idilična in prijetna vasica, od koder seže pogled tja do Hrastnika ter Zavskega in Posavskega hribovja, je ostala skoraj prazna. Svoje je k temu prispeval tudi Rudnik Laško.

Prebivalci naše krajevne skupnosti so večinoma zaposleni v hrastniških delovnih organizacijah, nekateri pa se vozijo na delo tudi v Laško oziroma v Trbovlje. Precej krajanov se poleg redne zaposlitve ukvarja tu-

KS Marno: ne ravno majhna po površini, majhna pa po številu prebivalcev.

di s kmetijsko dejavnostjo. Čisti kmet v krajevni skupnosti je samo eden.

Soloobvezna mladina si nabira učenost v osnovni šoli na Dolu, po končani osemletki pa večina nadaljuje šolanje v šolah usmerjenega izobraževanja v Tr-

Marnem in v Praprotnem zastaviti svojo besedo in pomoč pri dokončanju zidave zadružnih domov, pa za gradnjo vodovoda v Turju. Prvič so se pokazali tudi problemi zaradi onesnaženosti okolja, ki ga je povzročala Termoelektrarna v Trbovljah. Samo z jekleno voljo je lahko človek kos takim obveznostim in odgovornostim.

Ko ji spomin beži v čase pred tridesetimi leti, postanejo njene roke nemirne, kot bi z njimi želela odgnati nadležno muho ali pa mi povedati: »Oh, kje je že to, je bilo sploh res? Seveda je bilo, le mi smo bili drugačni kot sedaj. Tiste čase nisem imela nikoli slabe vesti pred otroki, čeprav sem bila resnično zelo malo doma. Prepričana sem bila, da sta otroka v dobrih rokah, da tako kot delam, mora biti, da se odgovornosti, ki mi jo je naložila družba, ne smem izneveriti. Se danes sem prepričana, da je moralo biti tako. Me pa malo zaboli, če mi sin reče, da sem imela za vse drugo več časa, kot za svoja otroka.«

So medalje, državna in republiška odlikovanja, ki so lepo

spravljena v škatli spominov zadostna oddolžitve? V roke je prejela drugo za drugo, mislim, da jih je pet. »Tako nemočna in majhna sem se počutila vsakič, ko sem dobila katero od njih. Prešine te, sem jo res zaslužila? Ponos pride šele kasneje,« je dejala in odlikovanje položila v sivo oblečeno šatuljo, kot otroka k počitku.

Njeno življenje se je vendar le vedno vrtelo okrog otrok, rada jih ima, ne le svoje. Vrsto let je bila na čelu občinske zveze DPM, skoraj od samega začetka. S kakšnim veseljem in nasmehom pripoveduje, kako so šli prvič v kolonijo na morje, 150 otrok v eni izmeni za tri tedne. Najprej v Novaljo. Ko so jim tam odpovedali gostoljubje, je bilo treba na pot, tudi do Beograd. Lidija Šentjarc je pomagala, da so dobili prostor v vojaškem kampu pri Pulju. Od tam so se selili v Vrsar in nazadnje v Novigrad. Pa dedek Mrz, vedno enaka darila za vse, to je bil lep uspeh. Maškerada, to je bilo pa veselje čez vse. »Veste,« pravi »Micka Malovrhova, ta je bila bog i batina« za take stvari. Doma smo napekle peciva in ga prodajale, da smo ujele kakšen dinar za našo dejavnost. Nič ni bilo pretežko, da so bili le otroci zadovoljni. Mogoče prav zato s posebno ljubeznijo poboža drobno škatlico, v kateri na žamet leži drobna silhueta otroka, republiško priznanje za delo v DPM.

Čeprav se je zaklela, da ne bo imela veliko otrok, je bilo več kot pol življenja trdno povezano z njimi. Opravljala je tudi delo socialne delavke, se ukvarjala z mladoletnim prestopništvom in mlajšimi mladoletniki. Spet delo za jeklene živce in dobro voljo. Marsikomu je pomagala na pravo pot, jim nudila nekaj dni ali tednov, če ni šlo drugače, tudi topel in varen dom. Takrat je ti otroci mogoče res niso razumeli. Da je ravnala prav, ji dokazujejo danes, saj jo nekateri še vedno obiščejo.

Bolezen je bila tista, ki je prergala njeno aktivnost. Sedaj je članica Sveta občine. Občasno jo povabijo še na kakšno drugo sejo. Rada gre, če le more. Sedaj ima končno čas tudi za svoje otroke in seveda vnuke. Naj mlajši jo pripravi celo do tega, da z njim odigra nekaj partij taraka.

Ko sem odhajala, sem imela občutek, kot da se hoče opravičiti, da mi je hotela podariti krhko porcelanasto skodelico, pa ne more verjeti svojim očem, da se je ta skodelica po nesreči razbila. Nič zato. Dragocenosti so lepe in veliko vredne tudi, če jih malo manjka ali če so zalepljene.

Joži U.

Naš mesec mladosti

Hrastniški mladinci smo tudi v letošnjem mesecu mladosti pripravili precejšnje število prireditvev. Predstavili smo našo ustvarjalnost, mladostno moč, željo po znanju. Pokazali smo svoj odnos do okolja in sveta, v katerem živimo.

Izvedli smo športna tekmovanja v odbojki, rokometu, nogometu in organizirali tradicionalni nočni tek po ulicah Hrastnika.

Klubovci so pripravili nastop zanimive skupine EPITAF iz Ljubljane, ki igra akustično glasbo, zabavali smo se z Vladom Kapevskim. Spoznali smo tudi izrazni ples, ki nam ga je predstavila plesna skupina IGEN iz Celja in se nasmejali Andreju Valdesu in Jani Kovac ob predstavi Malo za šalo, malo za res v improviziranem gledališču na prostem.

V svoje vrste smo sprejeli tudi nove člane. Sedmošolci so na Osankarici svečano vstopili v mladinsko organizacijo.

Ob dnevu mladosti smo izvedli dan računalništva, kjer so

se mladi seznanili z računalniki in se z njimi tudi pozabavali. Tudi otroci so imeli svoj ŽIV-ZAV z lutkovno igrice, na Dolu pa so izvedli otroško olimpiado.

Na prireditvi ob 25. maju smo podelili srebrna priznanja Občinske konference ZSMS posameznikom, mentorjem in delovnim organizacijam za njihovo prizadevanje in uspešno delo.

V mesecu mladosti se nismo samo zabavali. Delegati OK ZSMS so se seznanili s sklepi in stališči, sprejetimi na 12. kongresu ZSMS, ter se dogovorili kako bomo tudi v svojem okolju in po svojih močeh izvrševali skupno zastavljene naloge: za izboljšanje družbeno-ekonomskega položaja mladih, za čistejšo okolje, za reformo izobraževanja, pa za uvajanje inovativnega dela, za pravilno kadrovske politike...

Turizem – tudi pri nas?

Vrhovi slovenskega turizma si zadnje dve leti prizadevajo, da bi začeli vsi Slovenci misliti turistično. Zbuditi nas želijo z raznimi akcijami in gesli: LIPOV LIST, TURISTIČNI NAGELJ, SLOVENIJA, MOJA DEŽELA, TURIZEM SMO LJUDJE... Zavedali naj bi se, da smo turistična dežela. In da je turizem pravzaprav tovarna z nekaj milijoni delavci. Turistični delavci naj bi bili vsi, ki se lahko kjerkoli srečamo s turizmom.

In kaj imamo opraviti s turizmom mi – črna dolina? Dolina s slabim zrakom? Prepričana sem – navedla bom dokaze – da nismo tako antituristični kraj, kot bi kdo mislil.

Če mi vzdržimo v tem ozračju 365 dni, bo tudi turist dan ali dva. V mislih imam namreč enodnevnne izlete, ki bi jih orga-

nizirali za razne sindikalne skupine širom po Sloveniji ali celo Jugoslaviji. Ponudili bi jim nekaj programov, da bi se lahko odločili sami. Kot primer predlagam eno izmed variant. Posredujem jo v obliki vzorca, da bi bil naš prospekt malo drugačen (skica 1):

In še nekaj komentarja. NAKUPI – Brez njih seveda ne gre. Izračunajte, koliko milijonov (starih) nesejo čez mejo sindikalne skupine na primer v dveh avtobusih. Če ima vsak s seboj le milijon! Pa bi jih lahko pustili v naših trgovinah, če bi jih znali privabiti sem. P. s. Jutranjka take inudstrijske trgovine na Dolu še nima.

OGLEDI DO – Najzanimivejša je seveda Steklarna – za določen znesek bi lahko kak steklen »balon« napihnil obisko-

valci sami. Še bolj vznemirljiv je rudnik. Uredili bi kakšen opuščen rov in ob ogledu prodajali tudi spominke.

REKREACIJA – tako lepega bazena in garderob, kot jih imamo v Hrastniku, ni daleč naokoli. In od maja naprej še savno. Mimogrede – naš bazen bolj cenijo Zagorjani in Trboveljčani, kot mi. No, vse to bi ponudili športnim skupinam – sindikalni avtobusi se na koncu bolj zanimajo za

GOSTINSKE USLUGE – Družbeni obrat zaenkrat slovi le po slaščicah. Torej bi se morali dogovarjati z zasebniki pa tudi na Kalu je gostinstvo na ravni. In zakaj ne bi oživeli kakšno »ploščo Marno«?

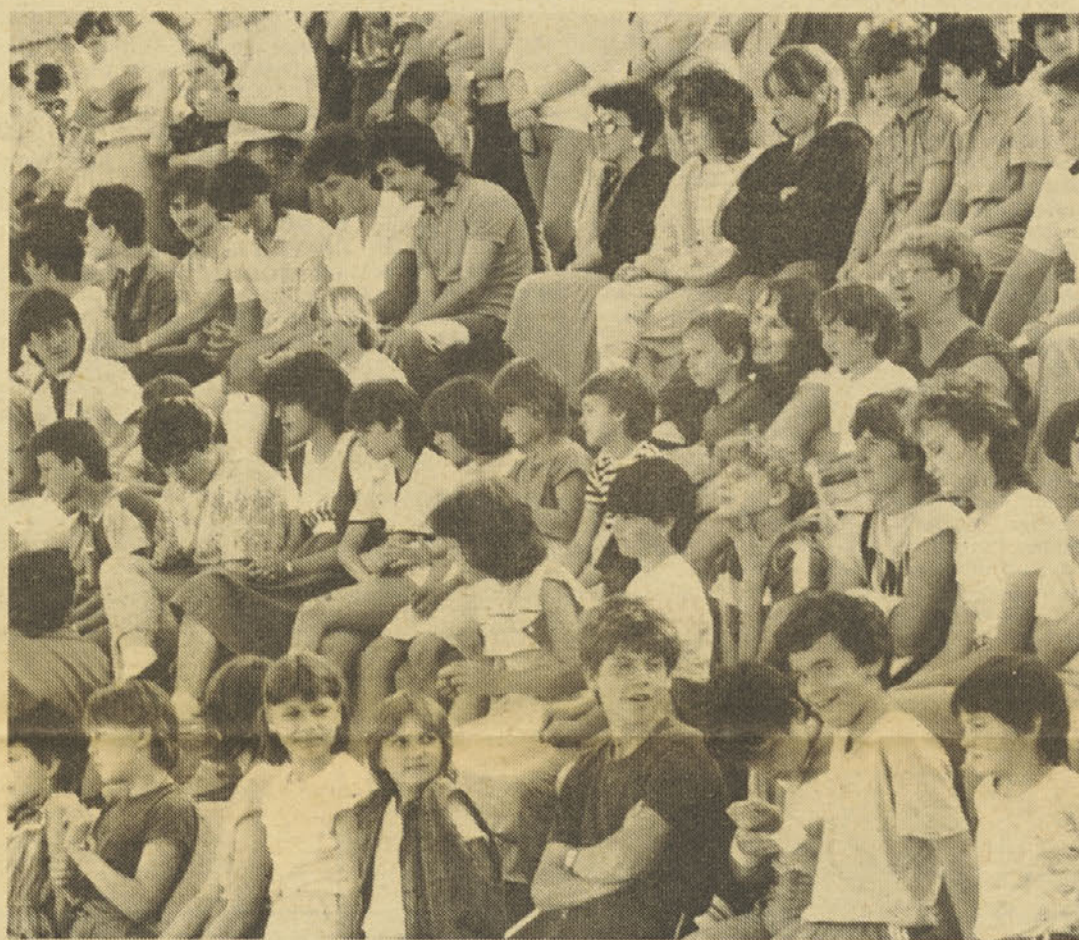
ZGODOVINSKIH ZNAME-NITOSTI ne bi posebej omenjali, saj nam jih lepo predstav-

lja Boris Golec v vsaki številki Barometra.

Počutili so se lepše kot prejšnje leto na Gorenjskem ali vsaj tako dobro, kot na strokovnem srečanju v Prekmurju. Pa nismo znan turistični kraj.

Upam, da me ne bo kdo zaradi tegale razmišljanja predlagal za predsednico Turističnega društva. Če sploh obstaja, predsednika verjetno že ima. Le zbuditi ga bo treba in mu pomagati, če se bo česa lotil. Sicer pa menim, da bi moral take stvari opravljati profesionalc.

Franci Moljč

Mladi se v mesecu mladosti nismo le zabavali: dogovorili smo se tudi o naših skupnih nalogah, kako izboljšati družbeno-ekonomski položaj mladih, o skrbi za čistejšo okolje, o uvajanju inovativnega dela...

Mladinske delovne akcije '86

Hrastniški brigadirji bodo letos sodelovali na naslednjih mladinskih delovnih akcijah:

- medobčinska mladinska delovna brigada »MIHA MARINKO« bo sodelovala na republiški MDA »TREBČE 86« v juliju

- zasavska pionirska brigada »RDEČI REVIRJI« bo sodelovala na zvezni MDA »GORIČKO 86« v avgustu

- s pobrateno brigado »BRATSKA MESTA« bomo sodelovali na zvezni MDA »KATLANOVO 86« (Makedonija) v avgustu

- z brigado pobratene občine Raška bomo sodelovali na zvezni MDA »NIS 86« v juniju in juliju

- z brigado »STEKLARJI YU« bomo sodelovali na zvezni MDA »PETROVA GORA« pri Karlovcu v juniju in juliju

Naša občina mora zagotoviti šestdeset brigadirjev.

Drobci iz zgodovine Marnega

- Krajevna imena Marno, Brdce, Unično in Bezovo imajo različne izvor. Odkod ime Marno, še do danes ni razjasnjeno. Najbrž gre za ime, katerega prvotna oblika se je tako skrčila in spremenila, da je ne moremo več prepoznati. Brdce so dobile ime po obliki zemljišča, ki je resnično razgibano. Unično se je zaradi obilo vinske trte prvotno imenovalo Vinično, Bezovo pa je dobilo ime po divjem bezgu.

- Imena naselij s tega področja se v pisanih virih pojavijo v drugi polovici 13. stoletja. Po urbarju laškega gospostva iz obdobja 1265–67 je bilo v vseh štirih naseljih skupaj sedemindvajst kmetij. Sestavljalce urbarja jih je največ našel v Brdcah (v urbarju Berdiz), in sicer devet, na Marnem (Morrowen) jih je bilo sedem, na Uničnem (Wiemtschen) šest in v Bezovem (Holertal) pet. Vsaka vas je imela svojega župana, podrejena pa so bile laškemu šefonu, ki je imel sedež v Belovem.

- Po pripovedovanju je stal v srednjem veku v gozdiču blizu marenške kapele lovski gradič. Skromno ustno izročilo o njem je že pred vojno zapisal in objavil rojak profesor Janko Orožen. V dostopnih pisanih virih o gradiču na Marnem ni nikakršnih zapisov, v polpretekli dobi pa so pri kopanju resnično našli na kamenje, ki bi utegnili biti ostanek zidane stavbe.

- Od 13. stoletja dalje se je število kmetij polagoma večalo. Poleg laškega gospostva si je v vasi Marno pridobila podložnike tudi cerkev sv. Mihaela nad Laškim. Kmetije na Uničnem, v Brdcah in Bezovem so bile še naprej podložne Laškemu, svobodnjakov pa tod ni bilo vse do konca fevdalne dobe leta 1848.

- Pri odcepu lokalne ceste proti Marnemu in Brdcam si zaslužijo pozornost tri spominska obeležja. Na kugo, ki je morila v naših krajih med letoma 1668 in 1671, opozarja nizko kamnito kužno znamenje, pred leti močno popravljen. Poleg znamenja so leta 1808 postavili zidano kapelico s stebrički, daleč naokrog znano kot »marenško kapelo«. Najmlajše znamenje pa je bilo postavljeno leta 1891 v spomin graditeljem ceste od Dola do Marnega. Pri gradnji je veliko pomagal lastnik hrastniške tovarne kemičnih izdelkov Franc vitez Gosseth. Žal je danes večji del kamnite plošče odlomljen, tako da nemskega napisa ni mogoče razbrati. Že kakšno leto je spomenik obrnjen na glavo in morda se bo komu kdaj vendarle zdelo vredno, da ga bo postavil na staro mesto.

- V obdobju med obema vojnama so krajanje Marnega hitro sledili novim pridobitvam sosednjih Dolanov. Tako so štiri leta za njimi leta 1930 zgradili vodovod, v letu 1934 pa napeljali tudi električni tok.

Boris Golec

Za obisk kulturnih prireditvev v Hrastniku ali na Dolu, skoraj ne najdemo časa. Za zadovoljitev kulturnih potreb skrbi domače kulturno društvo, nastalo je pred desetimi leti iz ustanovljene dramske sekcije osnovne organizacije ZSMS Marno. Društvo, ki ga sestavljajo večinoma mladi, se poleg osnovne dejavnosti – organizacije kulturnih prireditvev – ukvarja tudi z organizacijo in izvedbo izletov za krajanje po ožji domovini in si prizadeva, da bi kulturno življenje na vasi čimbolj zaživelo. Društvo navezuje stike z ostalimi hrastniškimi krajevnimi skupnostmi, neznano pa tudi ni v občini Laško in Zagorje. Za svoje delo je letos prejelo srebrni znaka ZSMS v občini Hrastnik.

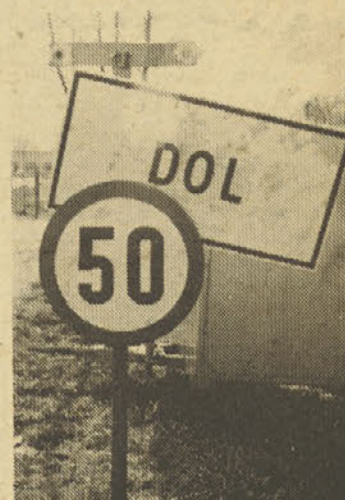
Pozimi pa navdušenim smučarjem ni treba več hoditi na oddaljena smučišča, saj so marljivi mladinci s prostovoljnimi delom zgradili in uredili vlečnico na Marnem. Prenosna vlečnica pa je v minuli zimski sezoni delovala tudi v spodnjih Brdcah. Mladi v naši krajevni skupnosti so zelo aktivni in radi poprimajo za vsako delo. Brez udeležbe mladincev ne mine nobena akcija v okviru krajevnega skupnosti, pogosto so prav mladi edini nosilci in izvajalci akcij.

V krajevni skupnosti deluje poleg osnovne organizacije ZSMS in Kulturnega

Taki so moderni kažipot, ki kažejo, kje vodi pot v disko na Marnem. Pa ne da je za tak vandalizem kriv le disko. Težko je namreč razumeti njegove razgrete obiskovalce. Čisto vse krivde za tole na sliki jim sicer ne pripisujemo, smo pa bili prejšnjo nedeljo zjutraj priča še drugačnemu podvigu »diskačev« – znašanju nad koši za smeti na avtobusni postaji na Dolu. Je pač tako: kritični smo, če česa nimamo, ko pa imamo, pa tako ni naše.

B. K.

društva, še KK SZDL, osnovna organizacija ZK in svet krajevnega skupnosti, ki poskušajo čimuspješneje reševati številne težave.

Res je, težav in želja tudi pri nas ne manjka. Zastavili smo si lepe načrte in cilje, vendar jih bomo težko izpeljali zaradi pihlih finančnih sredstev.

Velik problem predstavlja v naši krajevni skupnosti urejanje cest, kanalizacija, vodovodi, odvoz smeti – predvsem v novih strnjjenih naseljih, neurejena je preiskrba, najslabši so prostori DPO, v katere nam ob vsa-

kem močnejšem deževju vdre voda, in...

Krajanje si srčno želimo, da bi v bližnji prihodnosti zazvonili telefoni, da bi lahko kupovali ves dan v sodobnejši in bolj založeni trgovini, da bi živeli v čistem okolju brez divjih odlagališč smeti, hodili in se vozili po dobro oskrbovanih in urejenih cestah, za katere bi skrbel cestar, da bi naše DPO in društva lahko delovali v novih in sodobnejših prostorih, da bi bile zgrajene lope za kmetijske stroje, da bi... Želje in želje. Bodo uresničene?

Prizadevamo si tudi, da bi čimbolj sodelovali tudi s krajevnimi skupnostmi Sedraž, kajti naša krajevna skupnost meji na sosednjo občino in so tako problemi v spodnjih Brdcah tudi problemi sosednje krajevnega skupnosti oziroma občine Laško, saj predstavlja nasele videz enotnega kraja, ki se mu ne smeta poznati različni občini in različne krajevnega skupnosti.

Pa vendar je lepo pri nas – imamo čist zrak in mirno življenje, ki ga ne motijo tovarniški plini in ropot.

Melka Gabrič

Ekološke razmere našega kraja

Bomo že končno kaj storili, če ne nas bo...

Verjetno ni treba Hrastničanom razlagati, da ima Hrastnik od vseh občin v Sloveniji skoraj najbolj onesnažen zrak. K temu pripomorejo tako Termoelektrarna Trbovlje kot industrijska ter individualna kurišča v Hrastniku ter precej tudi plini iz raznih tehnoloških emisij, ki jih v Hrastniku ni tako malo.

V tem sestavku se bomo omejili samo na onesnaženost zraka z žveplovim dioksidom (SO_2), za katero je na razpolago največ podatkov, saj se verjetno še spominjamo merilnih postaj ANAS, ki so bile nameščene v Hrastniku od oktobra 1984 do junija 1985 in vsi tudi vemo da stalne merilne postaje ANAS nameščene v Prapretnem in na Kovku.

Po zaslugi teh meritev lahko sedaj občanom predstavimo, v kakšnem okolju živimo in kakšen zrak vdihavamo.

Kdo so onesnaževalci?

Kateri so glavni viri emisij (izpustov) SO_2 v obzračje.

Po količini, ne glede na to, da je lociran v sosednji občini, je glavni onesnaževalec zraka SO_2 Termoelektrarna Trbovlje, ki na uro spusti skozi dimnik 6,1 ton SO_2 , kar lahko ocenimo na okroglo 30.500 ton SO_2 na leto.

Lokalni onesnaževalci z SO_2 v občini pa so predstavljeni v naslednji tabeli:

Emisija SO_2 t/leto	
TKI	490
ostala industr.	47
toplarne	300
drobna kurišča	496
Skupaj	1.333

Meritve s postajami ANAS v obdobju od oktobra 1984 do junija 1985

Kot smo zapisali že uvodoma sodi Hrastnik med tiste kraje v

Sloveniji, ki imajo najbolj onesnažen zrak z SO_2 . Iz tabele je razvidno, da se po povprečnih

koncentracijah SO_2 v kurilni sezoni redno uvršča na 2. mesto, takoj za Trbovljami.

Merilno mesto	1982/83 konc.	1983/84 konc.	1984/85 konc.
Trbovlje	0,39	0,42	0,33
Hrastnik	0,31	0,25	0,25
Črna	0,27	0,25	0,25
Žerjav	0,22	0,16	0,15
Ljubljana	0,21	0,23	0,23
Mežica	0,19	0,17	0,15

konc. = koncentracija SO_2 v mg/m^3

Rezultati teh meritev so pokazali, da so ugotovljene koncentracije SO_2 višje pri merilni postaji, ki je bila pri Osnovni šoli NHR, kot pa pri Steklarni. Najvišje koncentracije so bile izmerjene v januarju 1985 posebej 8., 11., in 12. januarja. V teh dneh je bila na merilnem mestu pri šoli presežena maksimalna dopustna polurna koncentracija SO_2 , ki znaša $0,75 \text{ mg}/\text{m}^3$ v zraku, kar v 78% polurnih intervalov.

Najvišja izmerjena 24-urna koncentracija je znašala $1,55 \text{ mg}/\text{m}^3$ zraka (dovoljena maksimalno $0,3 \text{ mg}/\text{m}^3$ zraka), s čemer je več kot trikrat presežena maksimalno dovoljena koncentracija.

V januarju in februarju 1985 je bila povprečna mesečna 24-urna koncentracija za približno 30-40% presežila dopustno 24-urno koncentracijo SO_2 pri merilnem mestu pri šoli. Približno enako velja za merilno mesto pri Steklarni.

Na stopnjo onesnaženosti pa ne vplivajo samo emisije (izpusti), ampak predvsem, tudi meteorološki pogoji. Za vpliv letnih na onesnaženost zraka v Hrastniku veljajo naslednje splošne značilnosti:

- lokalna temperaturna inverzija nastane ob mirnem vremenu v večernem času. Močnejše inverzije se pojavljajo pri jasnem vremenu. Pogoj za nastanek je relativno šibak veter tudi v višjih zračnih plasteh;
- v Hrastniku so velikokrat

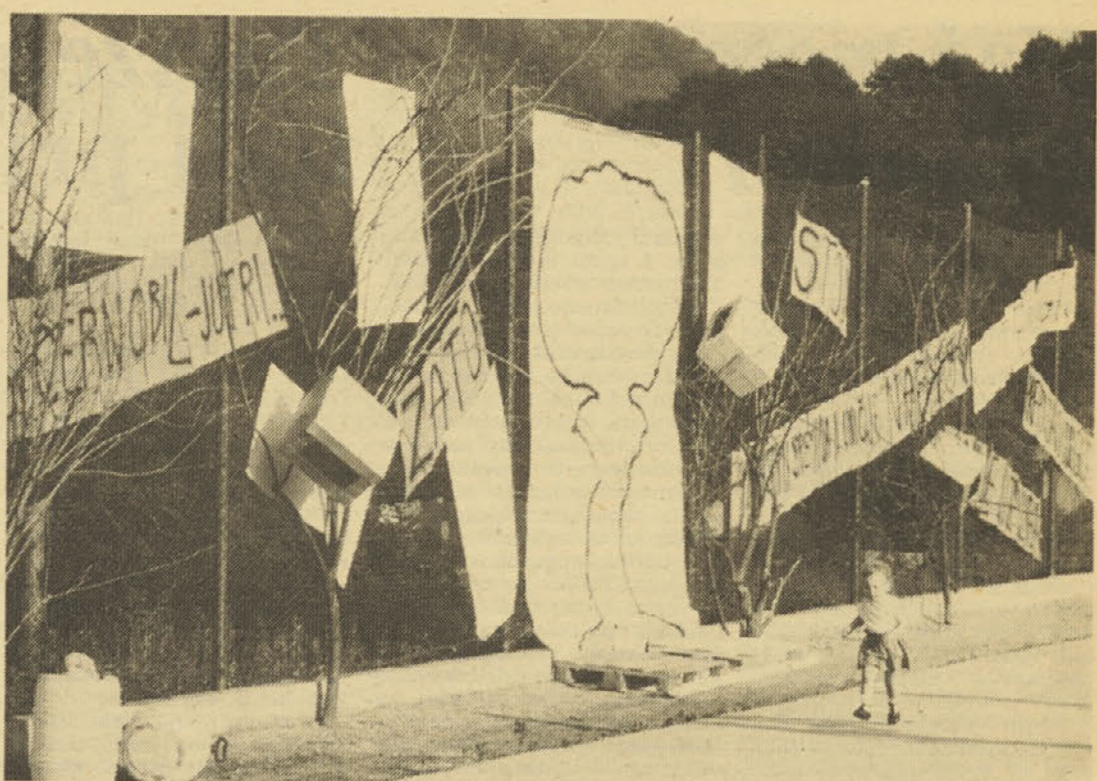
izpolnjeni pogoji za nastanek temperaturne inverzije (obrat). To pomeni, da so pogosti primeri, ko se pri relativno majhni emisiji škodljivih snovi pojavljajo visoke koncentracije onesnaženosti zraka;

- lokalna temperaturna inverzija (obrat) sega največ do okrog 600 m nadmorske višine. Zvečer nastane temperaturna inverzija. Debelina inverzne plasti narašča. Ponoči se prizemna plast zraka lokalizira, zjutraj (poleti) oziroma okrog poldneva (pozimi) pa se temperaturna inverzija razkroji. Najvišje koncentracije onesnaženosti so izmerjene ob razkroju in o času formiranja temperaturne inverzije. V dneh, ko temperaturna inverzija ni, je onesnaženost zraka manjša.

Iz teh nekaj naštetih podatkov lahko sklepamo, da ima Hrastnik v kurilni sezoni tako zaradi močnih emisij, kot tudi zaradi neugodnih vremenskih razmer (njihova prevetrenost doline in večkrat pojav temperaturne inverzije) močno onesnaženo ozračje, kar vse vpliva tako na naravo kot na ljudi, ki v tem okolju živimo.

In kakšne so možnosti za rešitev stanja?

Zavedati se moramo, da bo Hrastnik še dolga leta močno odvisen od rudarstva in energetike ter bazne kemije in steklarstva. Iluzorno je pričakovati, da bomo probleme rešili čez noč oziroma, da bomo tako pre-

In kakšno »dediščino« bomo zapustili njej?

strukturirali naše gospodarstvo, da bi se škodljivim emisijam popolnoma izognili. Na vsak način pa moramo vztrajati, da se pri načrtovanju novih energetskih objektov upošteva najboljše dosežke zaštite, da se emisije škodljivih snovi znižajo na dopustno mejo, da večja kurišča uvedejo svoje čistilne naprave ali pa se priključijo na načrtovani daljinski sistem ogrevanja, da se tudi čimveč individualnih kurišč priključi na toplarno oziroma daljinski sistem ogrevanja in da tudi indu-

strija z uvedbo čistilnih naprav zmanjša onesnaževanje zraka na dopustne emisije. Na tem lahko in moramo vztrajati, kajti ne moremo doseči, da bi se povečala prevetrenost naše doline.

Še nekaj drugih števil

Še nekaj zanimivih podatkov iz letnega poročila ekološko-meteorološke mreže termoelektrarn Slovenije, za leto 1985.

Navajamo nekaj podatkov za stalni merilni postaji ANAS v Prapretnem in na Kovku.

Kovk:			dovolj.
maks.			
- srednja letna koncentracija SO_2	0,03	$\text{mg}/0,03 \text{ m}^3$	mg/m^3
- maksimalna polurna konc. SO_2	1,85	$\text{mg}/0,75 \text{ m}^3$	mg/m^3
- maksimalna trenutna konc. SO_2	4,51	mg/m^3	

Srednja letna temperatura na Kovku je znašala $11,2^\circ\text{C}$, maksimalna trenutna temperatura 31°C in minimalna trenutna temperatura $8,8^\circ\text{C}$. Največja hitrost vetra, zmerjena na Kovku v letu 1985, je bila $29,5 \text{ m/s}$ (cca 106 km/h).

Prapretno:

- srednja letna koncentracija SO_2	0,04/ m^3
- maksimalna polurna konc. SO_2	2,62 mg/m^3
- maksimalna trenutna konc. SO_2	4,15 mg/m^3

Srednja letna temperatura v Prapretnem je znašala $7,9^\circ\text{C}$, maksimalna trenutna temperatura $31,9^\circ\text{C}$ in minimalna trenutna temperatura $-21,8^\circ\text{C}$. Največja hitrost vetra, zmerjena v Prapretnem v letu 1985, pa je znašala $20,3 \text{ m/s}$ (cca 73 km/h).

Zaključek

Namen tega sestavka je seznaniti Hrastničane z ekološkimi razmerami, v katerih živimo in vplivati na ekološko zavest, da bomo dosegli boljše in bolj zdravo okolje tako za nas kot za naše zanamce.

Pričakujemo tudi, da bomo lahko v naslednjih sestavkih kaj več spregovorili tudi o ostalih onesnaževalcih oziroma o ekologiji v naši dolini na sploh.

LITERATURA:

1. Zboljšanje kakovosti zraka v Zasavju s sanacijo TE Trbovlje II in izgradnjo TE-TO Trbovlje (HMZ, Ljubljana 1981)

2. Onesnaženost zraka v Hrastniku in Zagorju in izboljšanje kakovosti zraka z izgradnjo TE-TO Trbovlje (HMZ, Ljubljana 1986)

3. Letno poročilo ekološko-meteorološke mreže termoelektrarn SR Slovenije - TE Trbovlje 1985 Elektroinštitut »Milan Vidmar« št. por. 2791/86

Zapisal:
Roman Lebar

Strelstvo je treba negovati

Na koncu naselja ceste Hermana Debelaka, čisto pod vrhom Diemajerjevega hriba, ima svoj dom strelska družina Steklar. Pogled iz doline na ta lepi objekt zastirajo čudovite platane in topoli, ki so jih strelci posadili tedaj, ko so prvič imeli svojo streho nad glavo. To je bilo leta 1972. Vse od leta 1947, ko se je v steklarni zbrala skupina zagnanih ljudi in ustanovila strelsko družino, je ta domovala zdaj tu, zdaj tam. Najprej so bili v majhnem kotičku v steklarski vili, nato v stavbi, kjer je svoj čas bila ambulanta steklarne, ko pa so se kegljači Bratstva preselili na Kranjsko, je to za strelce pomnilo še eno selitev. Najbrž so prav ta nenehna preseljevanja še podžigala željo po lastnem domu. Ob koncu šestdesetih let so te želje začele postajati resničnost in v zgodnjih sedemdesetih letih so strelci steklarne bili na svojem. Koliko je bilo vgrajenih ur v ta dom in koliko znoj prelito, vedo le tisti, ki so sodelovali pri zidavi doma, se razdajali. Nad vsemi imeni pa je zapisano ime tedanjega in dolgoletnega predsednika Janeza Groharja, kajti skoraj neizmerljiv je čas, ki ga je namenil za delo družine in za njen dom.

Pa obdobja športnih aktivnosti? Bila so različna: uspehi in neuspehi, vzponi in nazadovanja. Toda obdobja uspehov daleč presegajo tistih nekaj let, ko ime strelske družine Steklar ni blestelo. Dokazi njihovih uspehov so preštevila priznanja in pokali, ki krasijo njihov dom. Dokaz je tudi zlata pušica - najvišje republiško priznanje v strelskem športu, ki ga je pred leti osvojil njihov član Franc

Brglez (v Hrastniku je to priznanje pred nekaj leti osvojil še tekmovalce Rešetar).

Mrtvilo v strelski družini okoli leta 1980 je bilo bolj odraz boleznin in izgube tedanjega predsednika, hkrati pa tudi spoznanja, kako velik je bil njegov prispevek pri delovanju družine. Prav zato so se v družini leta 1982 odločili, da v njegov spomin vsako leto izvedejo spominsko tekmovalstvo: Memorial Janeza Groharja, njegovo ime pa od tedaj nosi tudi njihov dom.

Zadnjih nekaj let je delo strelske družine znova razgibano. Na tekmovalnih spet stopajo iz sence ostalih tekmovalcev. A tudi ob njihovem domu se kar naprej nekaj dogaja. Najprej so zgradili balnišče, nato so se lotili še večjih del. Nekdaj zgrajena stavba je lahko služila le za treninge in tekmovalja, kaj več pa v dom prihajajočim ni mogla ponuditi. Tudi vprašanje shranjevanja orožja oziroma športnih rekvizitov je vse bolj sililo v ospredje. Prav zato se je sedanje vodstvo pred slabimi tremi leti odločilo za nov podvig za razširitev oziroma dograditev doma. Ob prvotni nizki stavbi je v razmeroma kratkem času zrasel nov objekt, katerega mu so v letošnjih majskih in junjskih dneh nadeli še končno podobo zunanjosti in notranjosti. Svečano ga bodo izročili svojemu namenu 28. junija, na dan praznika krajevnega skupnosti Steklarna. Hkrati pa bo to tudi priložnost za javno zahvalo najzaslužnejšim pri gradnji in realizaciji zastavljenih nalog strelske družine Steklar.

Velika klubska soba, ki so jo strelci v tem novem objektu

Trije majski dnevi in dom je dobil novo, lepšo podobo.

pridobili, bo služila različnim namenom: kot zbirališče tekmovalcev, prostor za izobraževanje, sestanke, družabna srečanja. Lahko pa ta prostor postane, čeprav si vselej zatrjuje, da se to nikoli ne bi zgodilo, zatočišče, kamor bi lahko namestili najmlajše in pomoči potrebne občane krajevnega skupnosti, če bi le prišlo do najhujšega - izbruha klora v Tovarni kemičnih izdelkov, ali pa temu podobnih primerov. Prav za take izjemne primere bo odslej delovna organizacija Steklarna-Sijaj v tej novi stavbi imela skladišče za opremo, ki bo ob takih priložnostih nepogrešljiva. Primerno shrambo bodo dobili tudi rekviziti strelske družine, saj sedanji bunker že zdavnaj ne ustreza svojemu namenu.

Tako kot nekdanj, ko so strelci prvič gradili svoj dom, je tudi v tem novem objektu vgrajeno nešteto prostovoljnih ur dela članov družine in njihovih sim-

Leta 1983 je bil prvi memorial Janeza Groharja.

patizerjev. Imena: Viki Voland, Tone Verač, Franc Bajda, Stane Deželak, so bili ob tem kar naprej v ospredju. Spisek zaslužnih pa je še dolg. Vanj je treba pripisati tudi sedanje vodstvo, ki ima velike zasluge za ponovni polet strelske družine.

Ampak volja in delo, četudi še tako požrtvovalno, ne moreta opraviti vsega; sploh ne brez

denarja. Ko smo strelce vprašali, če so glede pridobivanja denarja v tem kriznem času izumili čarobno formulo, so najprej opozorili, da je tale zapis o njih kar prava priložnost, da se že po tej poti zahvalijo vsem, ki so jim z materialnimi sredstvi priskočili na pomoč. Veliko pušk in drugih rekvizitov so lahko v preteklem obdobju nabavili s sredstvi, ki so jim jih

prispevale osnovne organizacije sindikata tozdov in tudi delovne organizacije Steklarna-Sijaj Hrastnik. Prav tako so hvalni delavskemu svetu tozda Proizvodnja steklenih izdelkov, ker jim je omogočil delo v proizvodnji stekla, da so lahko za izkupicek od izdelkov nabavljali potrebni material za zidavo. Del sredstev je prispevala tudi delovna organizacija Steklarna-Sijaj ter si ob tem rešila še problem skladišča sredstev za SLO in DS. Spisek sodelujočih pa s tem še ni končan. Vanj je treba vpisati še vse tiste, ki so pomagali tudi drugače: na primer razvojni sektor Steklarne-Sijaja, ki je pripravil potrebno dokumentacijo, potem so tu še ljudje, ki so pomagali z nasveti in nadzorom pri zidavi. Hvala pa zaslužijo tudi vsi tisti, ki so pomagali še drugače: s pravo besedo na pravem mestu.

Za marsikoga se je ob zidavi doma delovni dan končal v veliki utrujenosti in z žulji na rokah. Toda žulji bodo izginili, utrujenost bo pozabljena, zato pa bo v njihovih srcih ostal ponos in se znova in znova potrjeval ob pogledu na prelep dom strelske družine, do katerega si tako neizmerno želijo, da bi bila kmalu speljana še asfaltna cesta.

Danes strelska družina šteje okoli 250 članov, med njimi je 30 aktivnih tekmovalcev. Številni so njihovi podmladek. V strelišču imajo deset avtomatskih strelskih mest za malokalibrsko puško, v sodelovanju z lovsko družino Dol pri Hrastniku pa tudi strelišče na glinaste golobe. Obstajajo pa še možnosti za postavitev oziroma dograditev strelišča za vojaško puško.

Tako se torej tudi v strelski družini Steklar uresničujejo besede, ki jih je nekoč izrekel tovariš Tito: »Razvoj strelskega športa je za obrambo naše domovine zelo pomemben, zato je treba strelstvo negovati, širiti in mu pomagati.«

M. K.

Kompasova poslovalnica tudi v Trbovljah

Nešteto gesel na račun turizma slišimo vsak dan. Nekaj novih kot npr. »Turizem je dvo-smerna cesta« in »očistimo Slovenijo zaradi nas in ne le zaradi tujcev.« je izrekel Egon Konradi, generalni direktor Kompas ob svečani otvoritvi poslovalnice v Trbovljah.

Kompas je največja turistična organizacija v naši državi. Letos praznuje 35-letnico obstoja. V tem jubilejnim letu so konec maja v spisek svojih poslovalnic zapisali tudi Trbovlje. Od vseh poslovalnic, ki jih Kompas ima po vsej Jugoslaviji, ostale pa so v drugih republikah. Kompasova predstavništva pa so tudi po svetu; v Frankfurtu, Dunaju, Londonu, Los Angelesu in drugod.

Turizem je široko razvejana dejavnost, Kompas pa si prizadeva na tem področju biti popoln. 3200 hotelskih postelj, 10.000 ležišč v avtokampih, 65.000 postelj v zakupih so številke, ki povedo veliko. Lani so pričeli razvijati tudi pomorski turizem, tu pa je še zimski turizem. Prav zimska turistična ponudba bi lahko bila pomemben turistični korak za revirje. S svojo navzočnostjo v Zasavju nameravajo Kompasovi turistični delavci razvijati še zlasti receptivni turizem, s katerim se še v naši regiji ni ukvarjala nobena turistična organizacija. S hotelskimi in gostinskimi organizacijami iz revirjev že pripravljajo katalog o kulturnem in zgodovinskem razvoju Zasavja, njegovi turistični ponudbi in razpoložljivih zmogljivostih. Te pa niso skromne, saj je

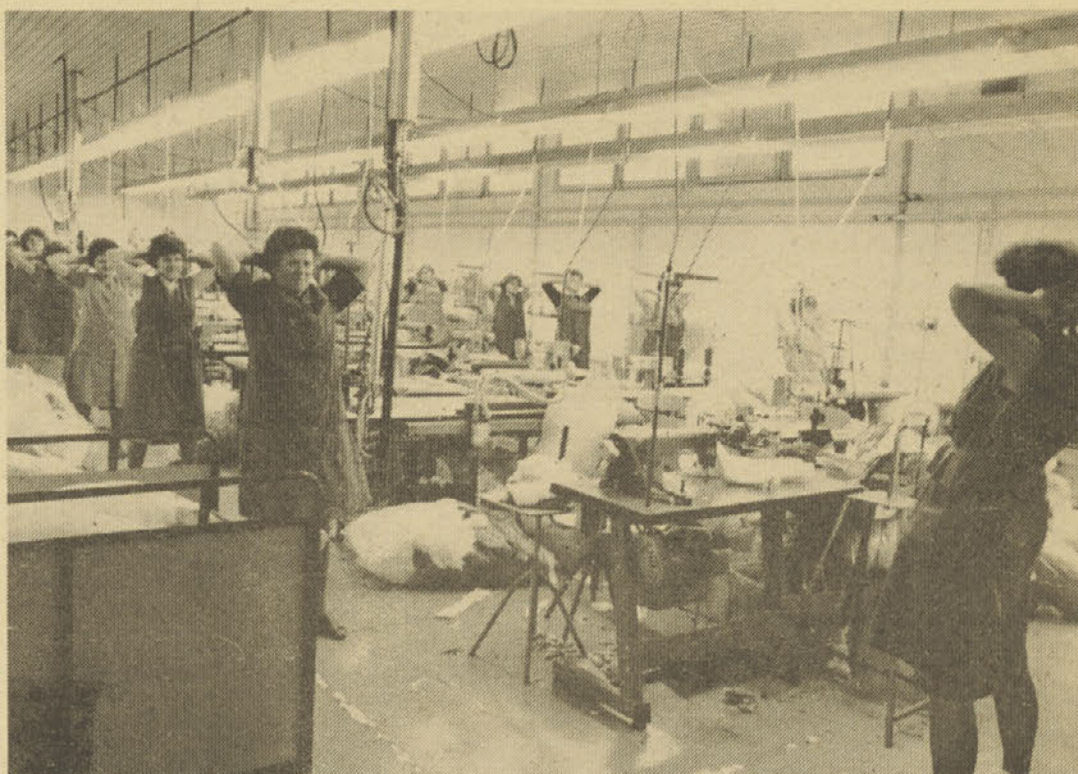
v okolici vrsta zanimivih objektov in krajev.

Seveda pa bodo za Zasavje zanimive tudi druge dejavnosti, ki jih opravlja Kompas: npr. organizacija počitnic kjer sodelujejo s sindikalnimi organizacijami, gre pa za take oblike počitnic oziroma cen, ki so delavcem dosegljive; tu so še organizirana zimovanja, organizacija prevozov in prevozi rent a car, organizacija poslovnih sestankov, ekskurzije in še marsikaj.

Morda se bo katera izmed družin odločila za počitnice v počitniškem klubu, ki je Kompasova novost, in posebna oblika počitnic, kjer velja načelo, da se morajo vsi člani družine enalo zabavati: od babice do vnuka.

Kompas nam torej ponuja veliko možnosti sodelovanja. In nas pričakuje.

M. K.

Rekreacija med delom

Kar naprej govorimo o rekreaciji, delavke v dolski Jutranjki (na sliki) in tudi v tozdu Proizvodnja svetil DO Steklarna-Sijaj pa ne govorijo več, temveč zavzeto telovadijo. Pet minut telesnih vaj v vsakem delovnem dnevu jim pomeni veliko sprostitev ob napornem delu.

B. K.

Poroke tudi popoldne

Skupščina občine Hrastnik je na 1. skupnem zasedanju vseh treh zborov, 14. 4. med drugim sprejela tudi sklep o pooblastitvi naslednjih oseb za sklepanje zakonskih zvez v prihodnjem 4-letnem obdobju:

1. Stane Kirn, Trg borcev NOB 19, Dol pri Hrastniku
2. Branko Majes, Črdenc 3, Dol pri Hrastniku
3. Marjan Pergar, Cesta padl. borcev 16 a, Hrastnik
4. Jože Zorčič, Cesta padlih borcev 16, Hrastnik
5. Anton Žagar, Čeče 103, Hrastnik
6. Jože Žibret, Dolska cesta 8, Hrastnik.

Glede na to, da se občani vse bolj zanimajo za sklepanje zakonskih zvez v popoldanskem času, je bilo sprejeto stališče, da bi lahko zakonske zveze sklepali v popoldanskem času vsako prvo soboto v mesecu.

Občinski oddelek za notranje zadeve in občo upravo

Srečanje brigadirjev veteranov MDA Brčko-Banoviči

Ob 40. obletnici mladinske delovne akcije Brčko-Banoviči so se udeleženci – brigadirji 1. proletarske brigade iz Zasavja zbrali na tovariškem srečanju v Trbovljah in obudili spomine na akcijske čase.

Simon – uspešen mlad fotograf

Kako resnična je ljudska mo-drost, da jabolko ne pade daleč od drevesa, dokazuje trinajstletni učenec 6. razreda osnovne šole narodnega heroja Rajka Hrastnik SIMON TANŠEK, vnuk znanega in cenjenega hrastniškega fotografa – ljubitelja Milana Tanška.

Simon je na junijskem tekmo-vanju mladih tehnikov Jugosla-vije v Strugi med fotografi osvo-jil kar vsa tri najvišja priznanja: za postavitev razstave dvajsetih fotografij zlato medaljo, za te-matsko fotografijo »Stara arhi-tektura Struge« (od posnetka do fotografije) zlato medaljo in za samostojno kolekcijo »Zavezni-ca I, II, III« srebrno medaljo.

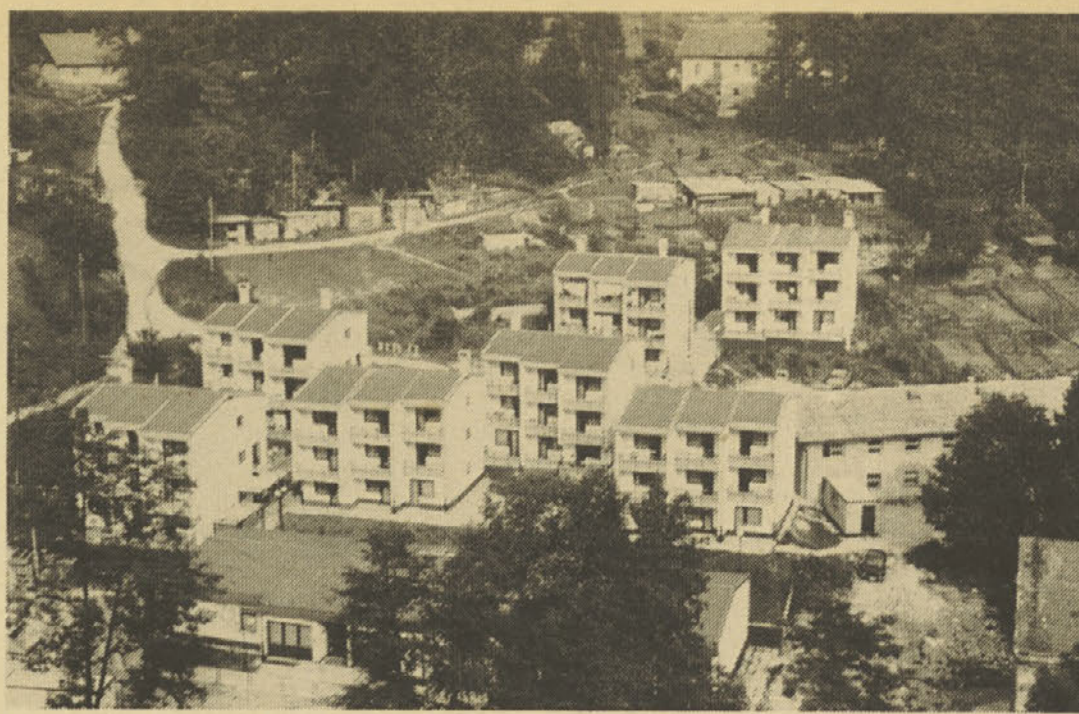
Simon Tanšek je dosegel na

republiškem srečanju mladih tehnikov ZOTK Slovenije dru-go mesto med tekmovalci iz enajstih regij. Tako se je uvrstil na državno tekmovanje Zveze za znanstveno – tehnično vzgojo in izobraževanje mladih Jugo-slavije. Simon je odličen učenec in član foto krožka na šoli, kate-rega mentor je njegov ded Milan Tanšek.

Izkazalo se je, da se je pot v Makedonijo, ki sta jo omogočili Kulturna in Izobraževalna skupnost Hrastnik, bogato obrestovala in dokazala, da na mladih svet stoji.

Simonu iskrene čestitke in še veliko uspeha!

Sonja Juvan

Dobri sosedje – dobri prijatelji

Ker so resnični prijatelji redko sejani, se je bolje spreti s taščo kot s sosedo, saj je med dobrimi sosedo dobro živeti in dobro umreti, ker je sosed sosedu zrcalo.

(Prirejeno po ljudskih pregovorih)

Da ti pregovori držijo, potrjuje eden redkih dogodkov pravega prijateljstva, ki živi med dobrimi sosedo v bloku Log 28/b. Novembra lani je minilo 10 let odkar stanujemo v tem bloku. Ta del našega življenja med dobrimi sosedo smo potrdili kar v skupnih prostorih kotlovnice, kjer smo si pripravili prav prijetne urice. Ženske smo napekle pecivo in druge dobrote, moški pa so poskrbeli za pijačo. Ob prijetnem programu, ki so ga pripravili skupno otroci in odrasli, smo se lepo zabavali. Bilo nam je tako prijetno, da smo se odločili preživeti skupaj tudi prihod novega leta.

Občudovanja vredno je tudi to, da najmlajši prebivalci našega bloka vsako leto kar sami organizirajo in izvedejo program ob dnevu žena, pripravijo pa tudi darila, ki so jih sami pripravili.

Mislil, da smo dokazali, da je med dobrimi sosedo res prijetno in da boste to ugotovili tudi vi.

Karmen Matjašič

Čebelice OTH gredo na Bizeljsko

Po pripravih, ki bi bile gotovo temeljitejše, če nas ne bi kar naprej močil dež, so se štiri zmagovale ekipe odredovega mnogobojja udeležile področnega taborniškega mnogobojja v Trbovljah. Sodelovali so taborniki iz Trbovelj, Zagorja in Hrastnika. Izmed naših so se najbolje odrezale Veronika, obe Vesni, Regi-na in Alenka – ekipa mlajših čebelic in tako dobile možnost tekmovanja na republiškem mnogobojju, ki bo od 20. do 22. 6. na Bizeljskem. Ekipe so tek-movale v težkih pogojih, teren je bil razmočen, neprestano je

tekmovalce prekinjal dež. Z malo sreče bi se lahko uvrstili tudi starejši medvedki, spodletelo jim je le za eno točko.

Dejavnost za letošnje šolsko leto bomo hrastniški taborniki sklenili z že tradicionalnim taborjenjem na Kalu od 28. junija do 5. julija.

Ste bili tudi vi kdaj tabornik, vas mogoče mika, da se nam kdaj pridružite! Če je vaš odgovor pritrdilen, vas vabimo na zaključni večer taborjenja, 4. julija ob 20. uri. Pridite, veseli bomo vašega obiska!

Ekologija ni le zrak

Ekologija ni le zrak, čeprav nas ta v zadnjem času najbolj zaposluje naše misli. Na estetsko urejenost našega okolja se skorajda ne spomnimo. Prav zato objavljamo fotografijo našega lepega naselja samskih domov, za katerim pospešeno raste barakarsko naselje garaž, delavnic, drvarnic... Morda pa bi si ustrezne službe to malo ogledale. Sicer pa najbrž to tudi ni edini primer v naši občini. Občani jih verjetno poznajo še veliko. Pa vas nič ne motijo?

To in ono z Dola

Letošnje počitnice bodo za dolske šolarje bolj zanimive. DPM organizira pri posameznih društvi različne dejavnosti: taborjenje na Jezerskem, roko-met, gasilske vaje... Pionirski hišni sveti bodo cele počitnice čistili okolico spomenika in avtobusne postaje, za nagrado pa se bodo odpeljali na izlet. Urnik vseh dejavnosti bo objavljen na vidnih mestih.

Boris Golec, stalni sodelavec Našega Barometra, je pred dnevi dosegel v tekmo-vanju srednješolcev »znanost mladini« pomemben uspeh. Zgodovinska naloga Čopov rod je bila ocenjena kot najboljša na tem področju. – V maju je izšla v nakladi 1000 izvodov tudi njegova 116 strani obsegajoča publikacija Zgodovina in razvoj PTT dejavnosti v Zasavju ki jo bomo lahko v kratkem kupili na vseh naših poštah. Borisu, ki je bil Titov štipendist in letos končuje Srednjo družboslovno šolo v Celju, iskreno čestitamo.

Kultura naša vsakdanja včeraj, danes, jutri

Glasbena dejavnost

Po večletnem premoru smo 4. aprila spet organizirali občinsko revijo odraslih pevskih zborov. Predstavilo se je vseh pet hrastniških zborov: dva ženska in trije moški. Strokovna komisija, ki je izbirala dva najboljša zbora za koncert izbranih pevskih zborov Zasavja na XVIII. reviji Zasavske pevske skupnosti, je imela težko delo, saj so bili nastopi enakovredni in kvalitetni. Na koncu so se člani komisije odločili, da bosta Hrastnik zastopala ZPZ Svobode I in ZPZ DPD Svoboda Dol pod vodstvom dirigentk Milene Slokan in Ivanke Serbar-Medved.

Letos smo Hrastničani gostitelji XVIII. revije ZPS, ki je prvič razdeljena na dva dela:

v torek, 17. junija, bo ob 19. uri v Delavskem domu Hrastnik koncert izbranih pevskih zborov Zasavja;

v petek, 20. junija, pa bo ob 18. uri na rokometnem igrišču na Logu revijsko srečanje vseh pevskih zborov ZPS – nastopilo bo približno 400 pevcev ob spremljavi Rudarske in Steklarske godbe na pihala. Pevci in godbeniki bodo izvedli program, s katerim bodo nastopili

tudi na Taboru slovenskih pevskih zborov v Sentvidu pri Stični.

Občinsko revijo otroških in mladinskih pevskih zborov bomo organizirali oktobra in jo uvrstili v program ob tednu otroka.

Devetega maja, na dan osvoboditve, so člani MOPZ Društva upokojencev Hrastnik imeli jubilejni koncert ob 20. obletnici zbora. Čeprav ima zbor številčno majhno zasedbo, je bil koncertni program izredno bogat in kvalitetno izveden. Na koncertu smo podelili priznanja ZKO Hrastnik za dolgoletno in uspešno delo v zboru. Dirigent Adolf Dragar pa je prejel Gallusovo listino – priznanje ZKO Slovenije za življenjsko delo na glasbenem področju.

Član MoPZ DPD Svoboda II. Hrastnik Jože Gerhard je na letni konferenci ZKO Slovenije v Cankarjevem domu prejel odličje Svoboda s srebrnim listom za ustvarjalno delo v hrastniški ljubiteljski kulturni dejavnosti.

Gledališka dejavnost

»Dajmo drug drugemu, kar kdo ima:

vi nam dlani, mi vam kos srca.«

Shakespeareova misel nas je povezala v akciji LETOS GREM PA TUDI JAZ V GLEDALIŠČE. Za večerni abonma smo razprodali tudi dodatne seде, seveda pa na predstavah obisk ni bil vedno 100-odstoten. Ogledali ste si lahko šest predstav v izvedbi petih gledaliških ansamblov (Drama SNG Maribor, Teatar u gostima, MGL, Prešernovo gledališče Kranj, Sentačobsko gledališče Ljubljana) in monodramo (Zlatko Sugman). Mladinski in pionirski abonma je sestavljalo pet predstav, ki so navdušile mlade ljubitelje gledališča: najmlajše predvsem Plesoči osliček (SLG Celje), nekoliko starejše, a še vedno mlade pa zadnja predstava, s sodobno glasbo in petjem opremljena Petanova predstava Metka in Janko Sentačobskega gledališča iz Ljubljane.

Ugotovili smo, da je bila letošnja gledališka sezona nadvse uspešna in želeli smo se na prav poseben način posloviti od naših najzvestejših obiskovalcev in prijateljev gledališča. V knjižnici smo pripravili MAJSKI GLEDALIŠKI KLEPET z dramskima igralcema Ljerkom

Belakovo in Bogomirjem Verašom. Razgovor z njima je vodila Sonja Juvan, gostja pa sta predstavila nekaj odlomkov iz del, ki so jima najbolj pri srcu. Ura in pol nadvse prijetnega srečanja z Ljerkom in Bogomirjem bo zagotovo ostala v lepem spominu vsem udeležencem, ki so jima z naklonjenostjo in veliko simpatijo prisluhnili in se jima na koncu zahvalili z dolgim ter prisrčnim aplavzom.

Ker smo opazili, da je bila klubska oblika srečanja in pogovora vseč večini obiskovalcev, smo se odločili, da podoben klepet ponovimo v jeseni. Potrudili se bomo ponoviti prijetno vzdušje Ljerkinega in Bogomirjevega prvega obiska in nastopa.

Zelimo si, da vaša naklonjenost gledališču ne bi usahnila in vas vabimo: nasvidenje v gledališki sezoni 1986/87!

Likovna dejavnost

Jože Naglav, slikar ljubitelj, je ob 45. obletnici ustanovitve OF in 6. obletnici svoje razstavne dejavnosti pripravil samostojno razstavo v sejni sobi Delavskega doma Hrastnik. Domiselnost, s katero je preoblikoval razstaveni prostor, je še povečala privlačnost njegovih del. Veliko število obiskovalcev in naklonjenih kritike pa pričajo, da si tudi Hrastničani želimo več predstavitev del akademskih in ljubiteljskih likovnih ustvarjalcev.

Zbrala: Sonja Juvan
Tajnica ZKO Hrastnik

Trim igre '86

Na letošnji razpis TRIM IGER, ki jih organizira Zveza telesno-kulturnih organizacij Hrastnik, se je prijavilo 88 ekip. Rezultati spomladanskega dela so naslednji:

EKIPNO:

1. Rokomet

1. Veterani Dol 8 točk, 2. TOZD proizvodnja svetil, DO Steklarna Sijaj 6, 3. TOZD RRPS Hrastnik 4, 5. TKI 2 in 5. DO Steklarna Sijaj 0 točk.

2. Odbojka

1. SO – DPO 8 točk, 2. TOZD Gradbeništvo 4, 3. TKI 4, 4. – 5. DO Steklarna-Sijaj in TOZD proizvodnja svetil 2 točki.

3. Košarka

1. TOZD RRPS Hrastnik 6 točk, 2. DO Steklarna-Sijaj 4, 3. SO DPO 2 in 4. TKI 0 točk,

4. Kegljanje

Moški:

1. DO Steklarna-Sijaj 2547 kegljev, 2. TKI 2.300, 3. TOZD proizvodnja svetil, DO Steklarna-Sijaj 2.275, 4. TOZD Gradbeništvo 2.201, 5. TOZD RRPS Hrastnik 2.186 in 6. SO – DPO 2.067 kegljev.

Zenske:

1. TOZD Jutranjka 596 in 2. SO – DPO 523 kegljev.

5. Namizni tenis

1. skupina: 1. NTK Kemičar, 2. TKI, 3. TOZD proizvodnja svetil in 4. TOZD orodjarna.

2. skupina: 1. TOZD RRPS Hrastnik in 2. Dijaški dom Hrastnik.

6. Streljanje

Moški:

1. DO Steklarna-Sijaj 655 krogov, 2. TOZD RRPS Hrastnik 635, 3. TOZD Gremont 610, 4. TKI 593 in 5. SO – DPO 381 krogov.

Zenske:

1. DO Steklarna-Sijaj 414 krogov, 2. TKI 411, 3. TOZD Jutranjka 324 in 4. SO – DPO 312 krogov.

7. Pikado

Moški:

1. TOZD Energetika, vzdrževanje in transport 603 krogov, 2. TOZD Gremont 468, 3. TKI 449, 4. TOZD RRPS Hrastnik 443, 5. SO – DPO 431, 6. KS Rudnik 144 in 6. DO Steklarna-Sijaj 131 krogov.

Zenske:

TOZD Jutranjka 297 krogov, 2. TKI 896, 3. SO – DPO 230 in 4. DO Steklarna-Sijaj 204 kroge.

8. Plavanje

1. TOZD RRPS Hrastnik 1.00,6 min, 2. TOZD orodjarna 1.01,5, 3. TOZD proizvodnja svetil 1.06,1, 4. SO – DPO 1.08,1, 5. Brodarsko društvo 1.10,0 in 6. TKI 1.21,7 min.

9. Šah

1. TOZD RRPS Hrastnik 21 1/2 točke, 2. TKI 11, 3. KS Rudnik 8 in 4. Športno društvo Invalid 7 1/2 točke.

10. Nogomet

Tekmovanja so še v teku.

POSAMEZNO:

1. Kegljanje

Moški do 35 let:

1. Drame Jože 447 kegljev (DO Steklarna-Sijaj), 2. Gambiroža Nikola 442 (TKI) in 3. Medvešek Franc (DO Steklarna-Sijaj).

Moški nad 35 let:

1. Kačič Ljubo 430 kegljev (DO Steklarna-Sijaj), 2. Pokrajac Đoko 420 (DO Steklarna-Sijaj) in 3. Laznik Stane 412 (DPO).

Zenske:

1. Laznik Nevenka 190 kegljev (DS SIS in SKS), 2. Tušek Sonja 189 (TOZD Jutranjka) in 3. Kačič Majda 141 kegljev (TOZD Jutranjka).

2. Namizni tenis

Moški:

1. Fujs Alojz (TKI), 2. Maurer Alojz (DO Steklarna Sijaj), 3.-4. Gregorinčič Danilo in Jukič Jože (TOZD RRPS Hrastnik).

Zenske:

1. Jelen Milena (NTK Kemičar), 2. Špajzer Eli (TKI) in 3. Laznik Nevenka (DS SIS in SKS).

3. Streljanje

Moški:

1. Kirn Edi 168 (86) TOZD RRPS Hrastnik), 2.-3. Perko Marjan in Vidmar Vili 168 (85) DO Steklarna-Sijaj).

Zenske:

1. Bec Lea 154 (DO Steklarna-Sijaj), 2. Pirc Marjeta 145 (TKI) in 3. Rebov Slavi 140 (TKI).

4. Pikado

Moški

1. Ramič Vahid 159 krogov (DO Steklarna-Sijaj), 2. Podmenik Leopold 157 (DO Steklarna-Sijaj) in 3. Špajzer Adolf 157 (DO Steklarna-Sijaj).

Zenske:

1. Skobe Majda 125 (TKI), 2. Jerkovič Majda 122 (TOZD Jutranjka) in 3. Bec Jerica 119 (DO Steklarna-Sijaj).

5. Plavanje

1. Halzer Robert 1.12,3 min (DS SIS in SKS), 2. Detič Danijel 1.14,5 min (DO Steklarna-Sijaj) in 3. Trstenjak Boris 1.16,2 min (TOZD RRPS Hrastnik).

6. Šah

1. Godec Tugomir (TOZD RRPS Hrastnik), 2. Podlesnik Ivan (KS Rudnik) in 3. Kirn Alojz (TOZD RRPS Hrastnik).

Odbor za športno rekreacijo pri
ZTKO Hrastnik

Športne igre gradbincev

Na športnih objektih v Hrastniku so od 29. – 31. maja potekale športne igre delavcev DO SGD Beton. Igre so uspešno pripravili delavci tozda Gradbeništvo Hrastnik. Ekipni zmagovalec je bil tozda Mehanizacija – Kisovec (na sliki), drugi je bil tozda Gradbeništvo – Hrastnik, tretji pa tozda Operativa – Zasavje – Trbovlje. Po koncu športnih iger v soboto, 31. maja so se delavci DO SGD Beton Zagorje ob Savi napotili na Kal, kjer so imeli tovariško srečanje in podelitev priznanj posameznim delavcem za uspešno in dolgoletno delo.

B. K.

Področne športne igre

V soboto, 17. maja, je bila naša šola po sedmih letih zopet organizator področnih športnih iger osnovnih šol s prilagojenim programom.

Pokrovitelj iger je bila SPLOŠNA GRADBENA DEJAVNOST BETON TOZD GRADBENIŠTVO HRASTNIK. Pri organizaciji so nam pomagali še:

- Občinska izobraževalna skupnost Hrastnik
- Zveza telesno kulturnih organizacij Hrastnik
- Društvo prijateljev mladine Hrastnik
- Kulturno rekreacijski center 15. oktober Hrastnik
- Steklarna – Sijaj Hrastnik
- Tovarna kemičnih izdelkov Hrastnik in
- Papirna grafika Kranjc Alojz Hrastnik.

Iger se je udeležilo 120 tekmovalcev iz naslednjih šol:

- OŠ Ljubo Šercer Kočevje
- OŠ Ivan Cankar Vrhnika
- OŠ Jože Petek Ribnica
- OŠ Trbovlje
- OŠ Dušan Kveder Tomaž Litija
- OŠ Louis Adamič Grosuplje
- OŠ Olga Avbelj Domžale

– Zavod za usposabljanje Janca Levca Ljubljana

– VVZ Zagorje, TOZD OŠ Slavko Grum

Tekmovalci so v naslednjih disciplinah:

– tek na 60 m za dečke in deklice

– skok v daljino (dečki in deklice)

– met žogice (dečki in deklice)

– kros 600 m za deklice

– kros 800 m za dečke

– mali nogomet za dečke

– plavanje prsno in prosto (zunaj konkurence)

Tekmovalca, ki sta dosegla prvo in drugo mesto se bosta udeležila republiških športnih iger v Domžalah.

Našo šolo bo zastopala Suzana Roj v metu žogice. Ob otvoritvi in zaključku iger smo imeli kratek kulturni program z recitacijami in pevskim zborom.

Ob koncu so udeleženci iger prejeli skromna spominska darila in bilten, v katerem smo predstavili naše mesto in šolo ter dosežene športne rezultate na igrah.

Tekmovalci so bili mladostno in vedro razpoloženi, čeprav jih je ves čas močil dež.

Silva Klemenčev

Uporabnikom zdravstvenega varstva

Preselili smo se

Vse uporabnike zdravstvenega varstva občine Hrastnik obveščamo, da se bo strokovna služba pri kateri urejamo naslednje zadeve:

- uveljavljanje pravic do zdravstvenega varstva ter izdajo potrdil in informacij v zvezi s tem,
- izdajanje in potrjevanje zdravstvenih knjižic,
- prijave in odjave delavcev in njihovih družinskih članov,
- prijave v zdravstveno ter pokojninsko zavarovanje starostnih kmetov, združenih kmetov, vseh pogodbenih zavarovancev, vseh obrtnikov in pri njih zaposlenih delavcev,
- zahtevki družinskih ter starostnih pokojnin pogodbenih zavarovancev,
- izplačevanje pogrebni, posmrtnin in ostalih kratkoročnih dajatev,
- refundiranje registriranih in neregistriranih zdravil iz uvoza,
- prejemanje in vračanje ortopedskih pripomočkov,
- regresno-odškodninski izven sodni zahtevki,

preselila 20. junija 1986 iz dosedanjih poslovnih prostorov starega dela Zdravstvenega doma, Novi dom 11, v poslovne prostore »nad pošto«, Cesta 1. maja 56.

Navedena preselitev bo izvedena v okviru sprejetega programa o racionalizaciji dela strokovnih služb samoupravnih interesnih skupnosti družbenih in materialnih dejavnosti ter skupnosti krajevnih skupnosti.

Prosimo za razumevanje

DELOVNA SKUPNOST SIS IN SKS
OBČINE HRASTNIK
Splošni sektor

NAŠ BAROMETER

Glasi »Naš barometer« izdaja občinska konferenca SZDL Hrastnik. Ureja ga uredniški odbor: Anton Bezgovšek, Marjan Dolanc, Branko Klančar, Milica Kobal, Tjaša Kohn, Jasna Rižner-Kosm, Fanči Moljk, Marko Planinc in Joži Umek. Odgovorna urednica Milica Kobal. Fotografije Branko Klančar. Tehnični urednik Andrej Verbič. Pri izdajanju sodeluje center Delavske enotnosti za razvijanje obveščanja v združenem delu. Tiska v nakladi 4000 izvodov ČGP Delo v Ljubljani. Po sklepu republiškega komiteja za informiranje je glasilo oproščeno davka od prometa proizvodov.